

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

13 maart 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de klacht van private bedrijven voor milieubeheer

Vraag om uitleg van de heer Jos Bex tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de niet aftrekbaarheid van de gewestelijke milieuheffingen

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het uitblijven van de aanpassingen van de huidige Vlaamse-wetgeving voor de niet-gesloten varkensbedrijven

Vraag om uitleg van de heer Jos Bex tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvang van vogels die slachtoffer zijn van de olieramp aan de Vlaamse kust

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problematiek van de oude afvalstorten in Vlaanderen en de mogelijke gezondheidsrisico's ervan

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het mesttransport naar Rusland

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problemen bij de mestexport naar Rusland

Vraag om uitleg van de heer Jacky Maes tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de terugkeer van de Vlaamse mestboot

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over werken van Aquafin en de biolandbouw

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 13 maart 2003

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Jef Van Looy

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.05 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de klacht van private bedrijven voor milieubeheer

Vraag om uitleg van de heer Jos Bex tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de niet aftrekbaarheid van de gewestelijke milieueffingen

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de klacht van private bedrijven voor milieubeheer en van de heer Bex tot minister Dua, over de niet aftrekbaarheid van de gewestelijke milieueffingen.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, collega's, ik wil het hebben over de problematiek van de privé-bedrijven in de milieusector. In een mededeling staat te lezen dat Vlaanderen het slachtoffer is van de hervorming van de vennootschapsbelasting. Het is eigenlijk toch ongelooflijk dat wij nu middelen uit het Hermesfonds naar de milieubegroting moeten versassen, maar het is nu zo. Op een persconferentie van de Federatie van Bedrijven voor Milieubeheer werd ook gezegd dat die hervorming van de vennootschapsbelasting op termijn dodelijk is voor bedrijven actief in het afvalbeheer. Die hervorming zou het milieubeleid van de Belgische overheden ondermijnen.

De wet van 24 december 2002 houdende wijziging van de vennootschapsbelasting, verscherpt ook de

concurrentievervalsing tussen de privé-bedrijven en de intercommunales die in die sector werkzaam zijn. Op dat vlak werd nog geen oplossing gevonden in het Overlegcomité. Vlaanderen blijft dus de waterdrager van de VLD-belastingsverlagingsmachine. Op het niveau van het Overlegcomité kan Vlaanderen niets binnenrijven.

Uit berekeningen van het VEV blijkt dat de afvalheffing met meer dan 50 percent stijgt ten gevolge van het wegvallen van de fiscale aftrekbaarheid in de vennootschapsbelasting. Die stijging zal worden doorgerekend aan de klanten. De klanten zullen heel wat meer moeten betalen, wat natuurlijk tot een afwijkend gedrag kan leiden.

De privé-bedrijven in de milieusector hebben ook bijzonder veel problemen met de discriminatie tussen privé-verwerkers en publieke verwerkers, namelijk intercommunales. Door die maatregelen wordt de discriminatie nog versterkt. De intercommunales zijn namelijk slechts beperkt onderworpen aan de BTW-plicht en hoeven ook geen vennootschapsbelasting te betalen. Het zijn enkel privé-bedrijven die BTW moeten betalen op de milieueffing en op recuperatieproducten. Enkel privé-bedrijven moeten de verkeersbelasting, het eurovignet, accijnzen op diesel en dergelijke betalen.

Daarnaast legt de Federatie van Bedrijven voor Milieubeheer ook de nadruk op de verschillen tussen de gewesten voor de kosten voor de verwerking van afval. We hebben het hier reeds over gehad in deze commissie, die verschillen zijn zeer groot. Een collega heeft hier enkele weken geleden nog verteld dat er in Wallonië geen of bijna geen heffing moet worden betaald voor het verbranden, ongeacht of dat gebeurt met of zonder recuperatie van energie. Ook in bepaalde buurlanden moet hiervoor niet of nauwelijks worden betaald. Omwille van de sterke stijging van de kosten vreest de federatie dat steeds meer afval zal worden uitge-

Matthijs

voerd ofwel op een illegale manier zal worden verwerkt.

Mevrouw de minister, denkt de regering eraan om maatregelen te nemen om de openbare en de privé-sector op het terrein van de afvalverwerking concurrentieel te maken of meer op gelijke voet te behandelen? Die ongelijkheid werd dus nog versterkt door de niet-afrekbaarheid van die gewestelijke milieueffingen. Is er een aantoonbaar verlies aan afvalheffingen door het uitvoeren van afval omwille van de verschillende tarieven voor verbranding in Wallonië en in onze buurlanden?

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het document dat de heer Matthijs heeft aangezet tot het stellen van deze vraag heeft ook bij mij een aantal vragen opgeroepen. Ik veronderstel dat iedereen die dit document heeft gelezen, zich toch wel ernstige vragen stelt bij de opmerkingen in het verslag. Ik zal niet alles herhalen wat de heer Matthijs heeft gezegd, maar wil een aantal zaken benadrukken waarover hij het niet zo uitdrukkelijk heeft gehad.

In het document wordt beweerd dat het Vlaamse milieubeleid door deze maatregel zou worden ondermijnd en dat Vlaanderen dus niet het beleid kan voeren dat het zou willen voeren. De heer Matthijs heeft reeds gewezen op de consequenties met betrekking tot de kostprijs. De burger zal nu meer moeten betalen ten gevolge van de cascade van het doorrekenen van de kosten. Ik maak me daar zorgen over.

Wat mij ook enorm heeft getroffen in dat document, is het feit dat deze maatregel ertoe zou kunnen leiden dat we de volgende jaren nieuwe investeringen in nieuwe technologieën moeten uitstellen. Dat zou toch noodlottig zijn.

Ik vraag me af of die verlaging van de afvalheffing als compensatie voor de niet-afrekbaarheid wel een goede milieumaatregel is. Ik heb daar mijn twijfels bij.

De voorzitter : De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het probleem in verband met de BTW waarover de heer Matthijs het had, bestaat al lang en heeft gezorgd voor een grondige verstoring van de markt. Het is een ge-

volg van de interpretatie van de administratie, die gaandeweg heeft getracht om een aantal bedrijven te helpen en gemeenten en intercommunales heeft aangezet om lid te worden van een andere intercommunale om de BTW te ontwijken. Het probleem is nog niet opgelost.

Dan is er nog het probleem van een aantal ondernemingen waar wij als overheid ook in vertegenwoordigd zijn en die door de maatregelen in verband met de afrekbaarheid en de niet-afrekbaarheid eigenlijk een groot deel van hun waarde voor de overheid zullen verliezen bij het realiseren van het besluit over de VMH. Ik denk bijvoorbeeld aan het dossier van het OVMB dat wordt genoemd in de context van de inbreukprocedure van de Europese Commissie.

Mevrouw de minister, we weten dat u aan het verkopen bent. Sinds eergisteren zijn we op de hoogte van wat er is gerealiseerd in verband met DEC. De vraag is echter niet zozeer hoeveel we hebben gekregen. De vraag is hoeveel de VMM en de Vlaamse belastingbetalers er hebben ingestoken en daarover stond niets in het persbericht. Voor wie zaken doet, is het nochtans ook belangrijk om dat te weten.

Het gaat hier dus niet om een problematiek die alleen maar met de maatregel op zich te maken heeft. Zolang de overheid onderneemt en dergelijke maatregelen neemt, zal ze in haar eigen vlees blijven snijden.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, een eerste voorstel van de Febem is dat de afvalheffingen wel aftrekbaar zouden blijven in de vennootschapsbelasting. We moeten dat voorstel eens bekijken, want het probleem is ontstaan bij de federale overheid. Op het niveau van de federale overheid bestond er een consensus over het feit dat er iets aan de vennootschapsbelasting moest worden gedaan, maar daarvoor zijn er bepaalde problemen ontstaan. Misschien moet het probleem ook door de federale overheid worden opgelost.

Het gevaar bestaat dat er meer afvalexport zal ontstaan. De Febem heeft daar ook al op gewezen. We moeten dus zeker een en ander in de gaten houden.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, we praten nu over de gevolgen van een federale maatregel. Uitgaande van de budgettaire neutraliteit heeft de federale overheid een aantal fiscale maatregelen genomen. Dat zorgt voor oprispingen bij bedrijven die in het vel worden gesneden, maar die bedrijven zeggen niet dat ze ook de lastenverlaging die aan die maatregelen was verbonden, opnieuw ter discussie willen stellen.

Mijnheer Matthijs, uiteraard heeft het Overlegcomité geen uitkomst geboden. Ik had dat ook niet verwacht. Ik vind het goed dat de Vlaamse regering en de Vlaamse minister voor Economie dit hebben gemeld aan de federale overheid. Misschien had de federale overheid op voorhand de effecten van de maatregelen beter moeten onderzoeken. Ik heb echter nooit de illusie gekoesterd dat deze maatregelen zouden worden tenietgedaan zonder te raken aan de rest. We zouden daarmee bovendien niet akkoord gaan.

Wij moeten nu de gevolgen dragen van die maatregelen en dat is niet altijd even prettig. Ik zal het niet over de algemene effecten hebben, maar wel specifiek over de afvalkwestie.

Van de huishoudelijke afvalstoffen wordt meer dan 90 percent verbrand. Als we spreken over storten, hebben we het dus vooral over bedrijfsafval. Er moet in deze kwestie zeker een onderscheid worden gemaakt tussen het verbanden en het storten van afval.

De discussie gaat over het verschil tussen de openbare en privé-afvalbedrijven. De openbare afvalbedrijven werken in één gemeente of – bij samenwerkingsverbanden – in verschillende gemeenten en bijna uitsluitend voor gezinnen. Het effect van het niet langer fiscaal aftrekbaar zijn, geldt daarom niet voor die intercommunale werking.

Alle Vlaamse verbrandingsinstallaties zijn in gemeentelijke, intercommunale of semi-overheids handen. In het laatste geval gaat het om gemengde structuren. Het enige niveau waar het verschil in status kan spelen, is het niveau van de stortplaatsen. Er zijn inderdaad zowel privé- als overheidsstortplaatsen. Afvalophalers zouden in theorie dus de neiging kunnen hebben veeleer naar de overheidsstortplaatsen te gaan omdat voor die stortplaatsen de regeling niet geldt.

Op dit ogenblik zijn alle stortplaatsen onder overheidstoezicht geplaatst. Deze Vlaamse regering heeft immers al beslist om het storten af te bouwen

tegen 2007 en liefst al tegen 2005. Bovendien geldt er momenteel een stortverbod voor verbrandbaar afval. Elk jaar worden er in dat verband afwijkingen toegestaan. Ik ben niet van plan om aan de overheidsstortplaatsen meer afwijkingen toe te staan dan aan de privé-storten. De verhoudingen blijven ongewijzigd.

Als het contingent van de overheidsstorten is opgebruikt, mag er niets meer bijkomen, ook al is er meer vraag om te kunnen storten op overheidsstortplaatsen. Op is op. Er zal dus geen concurrentievervalsing ontstaan.

Een mogelijk gevolg van de federale maatregel is een stijgende druk op de overheidsstortplaatsen waardoor de opbrengsten voor de gemeenten stijgen. Uiteraard gaat het over een gemeentelijke bevoegdheid.

Er zijn inderdaad verschillen tussen privé-bedrijven en overheidsbedrijven die actief zijn in de afvalsector. Die verschillen zijn niet alleen in het voordeel van de overheidsbedrijven, er zijn ook voordelen verbonden aan privé-stortplaatsen. De uitbaters van privé-stortplaatsen kunnen op een veel flexibelere wijze overgaan tot aanwervingen en aanbestedingen.

Het nieuwe afvalplan laat privé-bedrijven en overheidsbedrijven vrij in hun keuze. De hervorming van de heffingen heeft een bijkomend effect. Door de hervorming is de afvalheffing niet langer fiscaal aftrekbaar en wordt het storten een beetje duurder dan het verbranden. Dat komt neer op iets waar deze commissie altijd al voor heeft gepleit : het ontmoedigen van het storten door het ongedaan maken van het prijsverschil.

Aan de respectieve federaties heb ik al meermaals gevraagd om de verschillen tussen storten en verbranden duidelijk in een lijst te zetten en om voorstellen te doen om ze bij te werken. Ik kan natuurlijk enkel handelen binnen mijn bevoegdheden en we hebben te maken met veel privé-activiteiten. Het huidige systeem is in het nadeel van de uitbaters van stortterreinen, maar daartegenover staat dat het verbrandingsprocédé duurder is dan het storten.

Het tweede deel van uw vraag betrof de uitvoer. Het is wettelijk bepaald dat afval dat buiten het gewest wordt verwerkt, aan dezelfde heffing is onderworpen als afval dat wordt verwerkt in het gewest. Het doet er dus niet toe dat er in Vlaanderen heffingen zijn en in Wallonië zo goed als geen. In

Dua

Wallonië worden trouwens ook bijna gaan subsidies verstrekt. De privé-sector slaagde er wel jarenlang in om via sluike wegen afval te laten sorteren om zo de heffing te ontlopen. Het sorteren gebeurde in Brussel en Wallonië. Sorteren is geen heffingsplichtige activiteit. Wat niet kon worden gerecycleerd, werd gestort in Wallonië. Het afval werd beschouwd als Brussels of Waals sorteerafval en was dus niet heffingsplichtig in Vlaanderen.

Sinds het begin van dit jaar hebben we dit laatste achterpoortje gesloten via het invoeren van een sorteerdershoefting. Bij de sortering moet worden aangegeven wat niet werd uitgesorteerd en toch werd verbrand of gestort. Daarop zal heffing moeten worden betaald in Vlaanderen. Het is nog te vroeg om te weten of het systeem sluitend is. We zullen de zaak over enkele weken evalueren. Als blijkt dat de privé-sector toch nog van de als illegaal te bestempelen weg gebruikmaakt, zullen we specifieke politie-acties op touw zetten. Febem speelt hierin een belangrijke rol, want verzamelt alle actoren. Ik roep Febem dan ook op om zijn leden aan te zetten om vanaf nu volledig legaal te werk te gaan.

De heer Bex stelde een vraag over de effecten op de implementatie van de nieuwe vormen van technologie. Uit de praktijk blijkt dat de in voorbereiding zijnde initiatieven los staan van deze discussie. Het is immers vooral van belang om zekerheid te geven over de aanvoer van afval. In de praktijk zal het erop neerkomen om het afval zoveel mogelijk weg te trekken van de stortplaatsen. Alles wat het storten ontmoedigt, is in het voordeel van de nieuwe initiatieven. Dat de heffingen niet langer aftrekbaar zijn, speelt vooral een rol op het niveau van de stortplaatsen. De maatregel van de federale overheid biedt dus – ongewild – ondersteuning aan de nieuwe initiatieven.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mevrouw de minister, ik zit nog steeds met een paar vragen. Ze zijn gebaseerd op de vaststellingen van Febem. Febem heeft het over het einde van het Vlaams afvalbeleid, maar u ontkent dat. Febem beweert dat de burger meer zal moeten betalen, maar ook dat ontkent u. U stelt dat de maatregel geen echte impact zal hebben op de nieuwe vormen van technologie. U beweert dus dat de alarmkreet van Febem sterk overdreven is. U zegt dat er andere problemen zijn.

Minister Vera Dua : Ik begrijp de reactie van Febem, want die spreekt vooral in naam van de stortplaatsuitbaters en voor hen is de financiële operatie inderdaad nadelig. Ons beleid is echter gebaseerd op het verminderen van het storten. We planden een voorstel tot verhoging van de storthoefting. Dat voorstel moet opnieuw worden bekeken in het licht van dit dossier, maar in feite komt de maatregel overeen met de uitgestippelde beleidslijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het uitblijven van de aanpassingen van de huidige Vlarem-wetgeving voor de niet-gesloten varkensbedrijven

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het uitblijven van de aanpassingen van de huidige Vlarem-wetgeving voor de niet-gesloten varkensbedrijven.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, er is een groot probleem met niet-gesloten varkensbedrijven. De reeds lang beloofde oplossingen voor de niet-gesloten varkensbedrijven zijn er nog steeds niet. De bedrijven kunnen in het kader van de huidige Vlarem-wetgeving geen nieuwe vergunning krijgen omdat ze niet aan de strenge afstandsregels kunnen voldoen, tenzij ze tegen 1 januari 2004 worden omgevormd naar een gesloten bedrijf.

Deze verplichting werd begin jaren 90 opgelegd vanuit een sanitair oogpunt, toen de bedrijfsontwikkeling nog mogelijk was. Door de latere vergunningenstop, die in het MAP werd ingevoerd, kon dat doel niet meer worden gerealiseerd.

De minister beloofde reeds meer dan twee jaar geleden een oplossing door de afstandsregels te wijzigen. In de voorstellen van de herfst van vorig jaar verbond zij echter een wijziging aan een onuitvoerbaar tegenvoorstel voor emissie-arme stallen voor varkens en pluimvee. Voor de boer is dat kiezen tussen cholera en de pest.

Gardeyn-Debever

Aangezien de wet op 31 december 2002 niet tijdig was bijgestuurd, hebben de bedrijven op basis van de vigerende wetgeving een aanvraag moeten indienen. Nu zitten de vergunningsverlenende overheden met de handen in het haar. Ik heb een brief bij van de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen, die de problematiek behandelt. De brief werd u ook toegestuurd. Zij moet de aanvragen in de eerste vier maanden beoordelen, wil er een oplossing voor de bedrijven komen. Zij kan echter niet verder omdat de Vlaamse overheid de wet niet heeft aangepast.

De hele discussie over het ammoniakreductiebeleid leidt tot op heden alleen maar tot meer vraagtekens. Over welke timing gaat het, over welke stallen en staluitrusting, wat met de batenverhouding en het werkelijke rendement van ammoniakreductie? Zelfs over de te realiseren cijfers bestaat verwarring. Verder is er nog de onzekerheid over de VLIF-tegemoetkoming. De ontkoppeling van beide dossiers, de Vlarem-aanpassing en het ammoniakreductiebeleid is daarom een absolute noodzaak.

Mevrouw de minister, bent u zich bewust van de impact van de hierboven geschetste problematiek op de vele niet-gesloten varkensbedrijven en grote pluimveebedrijven? Bent u bereid uw directe verantwoordelijkheid op te nemen en een oplossing te geven door een onmiddellijke aanpassing van de Vlarem-wetgeving?

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Het probleem dat hier wordt aangehaald, is ernstig. Deze week was ik aanwezig op een debat met de sector en werd ik er geconfronteerd met de moeilijkheden. Vooruitstrevende bedrijfsleiders hadden, vanuit het principe van zorgzaamheid, reeds een vernieuwing aangevraagd van hun vergunning van een niet-gesloten varkensbedrijf waarbij de afstandsregels spelen.

De gemeenten en provincies zijn gebonden aan een tijds kader dat zij moeten respecteren. Intussen werden door gemeenten en steden reeds eerste beslissingen genomen of eerste adviezen geformuleerd. Op basis van de bestaande wetgeving konden zij niet anders dan een negatief advies geven of de vergunning weigeren of slechts een vergunning toekennen tot het einde van het jaar. Dat heeft voor gevolg dat de bedrijfsleider in grote onzekerheid verkeert en vermoedelijk ook opnieuw een aanvraag moet indienen.

U weet dat een aanvraag voor een eerste klassevergunning indienen een dure aangelegenheid is. Er moet een openbaar onderzoek worden georganiseerd. Er moeten talrijke aangetekende zendingen worden verstuurd. Er moet een publicatie in twee kranten gebeuren, er komen administratieve kosten aan te pas. De kosten vallen ten laste van de steden en gemeenten, ofwel hebben de steden en gemeenten een reglement waarin wordt bepaald dat de kosten ten laste worden gelegd van de bedrijfsleider. Het zijn extra kosten wegens de rechts-onzekere situatie.

Er is maar een goede oplossing : het onvoldragen ammoniakreductieplan moet worden losgekoppeld van de herziening van de huidige Vlarem-wetgeving. Ik betreur ten zeerste dat dit tot op vandaag niet is gebeurd.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik sluit mij aan bij de vorige sprekers. Ik dacht dat de problematiek van de ammoniakreductie zou worden uitgesteld. We mogen echter niet wachten tot er een situatie ontstaat zoals destijds met de nitraatrichtlijn. Men had de zaak toen te lang uitgesteld waardoor men in tijdsnood kwam.

Het ammoniakprobleem vergt tegen 2009 à 2010 een oplossing. Ik pleit voor een uitstel, omdat de landbouw met moeilijkheden wordt geconfronteerd omwille van het uitvoeren van de nitraatrichtlijn en de mestverwerking. Dat is geen lichte zaak. Verder zijn er in het kader van de ammoniakreductie nog wat technische onzekerheden. Welke zijn de beste stallingen, welke technieken komen het best in aanmerking?

In Nederland zijn er een aantal technieken naar voren gebracht, maar rijzen toch ernstige vragen. Er is onduidelijkheid over de technieken, over ammoniakreducerende stallen en de nodige stallingbouw. Het is gerechtvaardigd wat uitstel te vragen zodat men de zaak kan onderzoeken. Men zou bijvoorbeeld alleen maar voorwaarden kunnen opleggen bij het bouwen van nieuwe stallingen. Ik ben het ermee eens dat men in dat geval rekening zou houden met de nieuwe reglementeringen.

Desalniettemin stel ik vast dat op het terrein zelf problemen ontstaan bij het hernieuwen van de vergunning. Mevrouw Gardeyn heeft daar terecht een opmerking over gemaakt. Vanmorgen nog belde iemand mij om te melden dat de administratie van Aminoal geen vergunningen wil vernieuwen omdat ze daarvoor geen richtlijnen van bovenaf ontvangt.

Denys

De reden hiervoor is dat de maatregelen in verband met ammoniakreductie en de maatregelen in verband met de Vlarem-wetgeving nog steeds niet van elkaar werden losgekoppeld.

Mijnheer de voorzitter, ik moet toegeven dat ik de technische details niet allemaal helemaal begrijp. Ik heb wel begrepen dat de wetgever de sanitaire maatregelen eigenlijk gewoon wil overnemen voor de open bedrijven, als zijnde ammoniakreducerende maatregelen. Als dat zo blijft, komen een aantal bedrijven waarvan de vergunning vervalt in 2003 in de problemen met de verlenging van hun vergunning en wordt hun rechtszekerheid aangetast.

Mevrouw de minister, ik sluit me aan bij de vorige collega's en ben ook van mening dat die sanitaire maatregelen niet mogen worden overgenomen. We moeten duidelijkheid krijgen over wat nu de beste beschikbare techniek is voor de nieuwbouw van stallen.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, eerst en vooral wil ik benadrukken dat ik me wel degelijk bewust ben van de geschetste problematiek. De problematiek die mevrouw Gardeyn naar voren heeft gebracht, is enkel van toepassing op varkenshouderijen en niet op andere bedrijven. Ik zal even kort de problemen voor die varkenshouderijen schetsen en een mogelijke oplossing toelichten.

Onder de huidige Vlarem-wetgeving zijn de afstandsregels voor open varkenshouderijen en voor gesloten varkenshouderijen met meer dan 1800 varkens veel strenger dan voor de gesloten varkenshouderijen met minder dan 1800 varkens. Ingevolge de overgangsbepalingen worden deze strengere afstandsregels vanaf 1 januari 2004 ook van toepassing op gesloten bedrijven met minder dan 1800 varkens. De vergunningstermijn voor deze bedrijven werd bij een vroeger aangevraagde vergunning dan ook beperkt tot 31 december 2003. Volgens de huidige regeling, die trouwens reeds van kracht werd op 1 januari 1993, kan een groot gedeelte van deze bedrijven niet meer opnieuw worden vergund.

De belangrijkste reden voor de invoering van deze strengere regels waren de sanitaire vereisten. Er bestaat namelijk een groter risico op varkenspest bij open dan bij gesloten bedrijven. Dat risico is

niet afgenomen. Wij vinden echter wel dat sanitaire maatregelen niet thuishoren in de milieuwetgeving.

Tussen haakjes wil ik nog vermelden dat er een wetgeving bestaat die duidelijke regels voorschrijft en dat een aantal bedrijven zich in regel hebben gesteld met die wetgeving. Zo hebben een aantal open bedrijven zich in de loop van de voorbije jaren omgevormd tot gesloten bedrijven, waardoor ze probleemloos een vergunning hebben gekregen. Er zijn echter andere bedrijven die ervan zijn uitgegaan dat die wetgeving ooit wel eens zou worden gewijzigd of geschrapt en zich daarom niet hebben aangepast aan die wetgeving. Ik vermeld dit omdat dit een discussiepunt vormt in landbouwmiddens. Er bestaan landbouwers die zich hebben aangepast aan de Vlarem-wetgeving en een vergunning voor 20 jaar hebben gekregen. Hier gaat het echter om bedrijven die geen zin hadden om zich aan te passen.

Ik blijf het dus onlogisch vinden dat sanitaire maatregelen worden opgenomen in een milieuwetgeving. Dat heb ik ook steeds gezegd. Op basis van deze vaststelling moet er een ontwerp van besluit worden opgemaakt waarin de afstandsregels voor varkenshouderijen enkel worden gestoeld op milieuhygiënische criteria. Ik wil hierbij ook nog vermelden dat de discussie vroeger op een heel eigenaardige manier is verlopen. Uiteindelijk gaat het om problemen van hinder : het gaat om bedrijven die zeer dicht bij woongebieden of reservaatgebieden zijn gelegen.

De toegestane afstanden variëren afhankelijk van de grootte. De bedrijven krijgen punten toegekend op basis van het aantal varkens en van de maatregelen die worden genomen om de hinder van ammoniak te verminderen. Nu bestaan er puntencategorieën, waardoor het zeer moeilijk is om te zeggen welke bedrijven onder welke afstandsregels vallen.

Die wetgeving zit dus wel degelijk logisch in elkaar. Waarschijnlijk als gevolg van discussies met de organisaties en de toenmalige problematiek van de varkenspest, heeft men daar een maatregel in laten sluipen waardoor gesloten bedrijven niet onder die afstandsregels vallen. Dat is de achtergrond waartegen heel dit dossier moet worden bekeken. Zoals ik reeds zei, hebben een aantal bedrijven zich dus ondertussen omgevormd van open bedrijven naar gesloten bedrijven en vallen ze dus niet onder die criteria.

Ondertussen bestaat er een internationale reglementering in verband met ammoniakreductie en is

Dua

het dus belangrijk om een ammoniakreductiebeleid te voeren. Ik kan nu reeds zeggen dat hierbij zeer goede resultaten werden geboekt. De ammoniakproblematiek past in de internationale verzuringsproblematiek. Binnenkort moet België haar reductieprogramma voor verzurende emissies, waaronder ammoniak, aan Europa overmaken. Stalmaatregelen die de emissie van ammoniak uit stallen reduceren, zijn een van de mogelijke maatregelen binnen dit reductieprogramma. Dat zijn ook effectieve maatregelen.

Mijnheer Denys, ik wil nog opmerken dat er voor de rundveesector nog geen duidelijkheid bestaat. Ik vind dan ook dat die maatregelen niet zomaar kunnen worden opgelegd aan rundveebedrijven. De meest effectieve maatregel voor rundvee is de dieren niet buiten te laten, maar die maatregel wordt natuurlijk zelfs niet in overweging genomen. Inzake de rundveestallen bestaat er in Nederland ook heel wat discussie over de beste beschikbare techniek. In de varkenshouderij en de pluimveehouderij bestaat wel al duidelijkheid over wat men kan doen en kennen de landbouwers verschillende niveaus van effectiviteit inzake ammoniakreductie.

In de rundveehouderij is er dus veel minder duidelijkheid. Er kan nu echter al wel een lijst worden opgesteld met mogelijke maatregelen, zeker voor nieuwe stallen. Daar kom ik nog op terug. Men kan nu al zeggen welke stallen ammoniakarm kunnen worden genoemd, zonder zich uit te spreken over de precieze effectiviteit. Als er een nieuwe stal wordt gebouwd, is het natuurlijk beter dat het er een is die goede resultaten oplevert op het gebied van ammoniakreductie.

Waar staat Vlaanderen momenteel op het vlak van ammoniakreductie? Eerst en vooral wil ik zeggen dat we al een hele weg hebben afgelegd. Vergeleken met 1990 is er al een zeer behoorlijke reductie. De landbouw heeft daartoe een zeer belangrijke bijdrage geleverd.

Om in 2010 de doelstelling te halen en tegelijk te voldoen aan de richtlijn 96/61/EG, is er echter toch nog werk aan de winkel. Momenteel wordt op Europees niveau gewerkt aan een richtlijn, waardoor grote intensieve veehouderijen zullen worden verplicht een soort MER op te maken en enkel nog BBT-stallen te gebruiken. In Vlaanderen zullen een aantal bedrijven, zeker in de varkenshouderij, onder die richtlijn vallen.

Als we echt iets willen doen inzake ammoniakreductie, kunnen we eigenlijk niets anders dan een gebiedsgericht beleid voeren. In het begin hebben we ook steeds gezegd dat we eigenlijk een perimeter zouden moeten afbakenen rond zuurgevoelige gebieden. Daar zou eigenlijk het zwaartepunt van onze maatregelen moeten liggen. De landbouw heeft echter al een zeer grote druk gekend in verband met de afbakening van kwetsbare gebieden en dergelijke. Daarom denk ik dat het nu niet het geschikte moment is om te beginnen met de afbakening van zuurgevoelige gebieden.

Ammoniak heeft een zeer beperkte verspreidingsafstand. We weten dat alle bossen in West-Vlaanderen zijn aangetast door ammoniak. Wetenschappers zijn het erover eens dat we, als we echt iets willen doen aan de gezondheid van die bossen, maatregelen moeten nemen binnen een bepaalde perimeter rond die bossen. Ik denk echter dat dit iets voor later is en dat we nu eerst de problemen inzake mestoverschotten en dergelijke moeten oplossen. Het is nu niet het gepaste moment om een echt gebiedsgericht beleid te voeren op het vlak van kwetsbare ecosystemen.

We hebben ondertussen wel een aantal andere zaken gerealiseerd. Ten eerste werd de veestapel verminderd, wat sowieso leidt tot een vermindering van de ammoniakemissie. Als we ervan uitgaan dat de mestverwerking slaagt, zal ook dit een enorme impact hebben op de ammoniakemissie en zal die tegen 2010 gevoelig zijn verminderd. Verder kunnen we nog heel wat doen inzake stikstofarme voeders, want daar staan we nog maar aan het begin. Als we dit kunnen realiseren tegen de datum waarop de resultaten moeten worden gehaald, dan denk ik dat dit ook een substantiële bijdrage kan leveren.

Op basis van de afschaffing van de strenge afstandsregel voor open bedrijven en de doelstellingen en onzekerheden in het ammoniakreductiebeleid, en ook rekening houdend met de effectieve hinderproblematiek, zou ik dan ook het volgende willen voorstellen. We moeten een wijziging doorvoeren van de afstandsregeling voor de varkensbedrijven die voor 1 januari 2004 opnieuw een vergunning moeten krijgen. Hierdoor zullen alle bestaande bedrijven de mogelijkheid krijgen om een nieuwe milieuvergunning voor 20 jaar te bekomen. Enkel voor een zeer beperkt aantal bedrijven die zeer precair gelegen zijn, namelijk op minder dan 400 meter van woongebieden, woonuitbreidingsgebieden en natuurreservaten, zal deze hervergunning worden gekoppeld aan een verplichting tot

Dua

ombouw van de stallen tot ammoniak-emissiearme stallen.

Over de termijn waarbinnen dat moet gebeuren, moet nog worden onderhandeld. U moet echter goed beseffen dat het hier bijvoorbeeld gaat om een varkensbedrijf met 2000 varkens dat op minder dan 400 meter van een woonzone ligt. We kunnen er toch niet naast kijken dat er een geurprobleem bestaat. Voor dit soort bedrijven, dat zeer beperkt in aantal is, moeten we dus toch een timing opstellen voor de omschakeling naar een ammoniakemissie-arme stal. Deze bedrijven moeten dan binnen een bepaalde periode hun punten behalen. In die zin denk ik dat het nuttig is om dat puntensysteem te behouden, omdat bedrijven door een lichte daling van het aantal varkens ook punten kunnen bijwinnen, waardoor ze hun stallen op een minder ingrijpende manier kunnen ombouwen.

Verder moet alle nieuwbouw in de varkens- en pluimveehouderij – dus niet in de rundveehouderij – ammoniakemissie-arm zijn. De heer Denys drong hier ook reeds op aan. Op termijn moet die regel ook gelden voor rundveebedrijven, maar momenteel bestaat daarover nog een te grote onduidelijkheid. Tezelfdertijd worden enkele bepalingen in het Vlarem gewijzigd met betrekking tot de mestwerking en mestverwerking op bedrijfsniveau van bedrijfseigen mest. Er wordt meer bepaald een erg vereenvoudigde procedure toegepast.

Ten slotte willen we ook komen tot een MBO met de veevoederindustrie, waarbij de problematiek van de stikstofarme voeders wordt betrokken om tot een vermindering van de ammoniakuitstoot te komen.

Ik wil nog iets verduidelijken voor de heer De Meyer. Momenteel hebben de bedrijven die reeds een dossier hebben ingediend, in alle provincies een proefvergunning gekregen. Daarin wordt bepaald dat ze moeten voldoen aan de bepalingen van het Vlarem. Op het moment dat mijn voorstel wordt goedgekeurd door de Vlaamse regering, krijgen deze bedrijven automatisch een verlenging van hun proefvergunning. Ze moeten dus geen nieuw dossier indienen. Dat is zo afgesproken met de provincies. Ik hoop dit voorstel volgende week of de week daarna aan de Vlaamse regering voor te leggen en dan snel het advies van de Raad van State te kunnen vragen.

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Iedereen kan vaststellen dat het hier gaat om een ernstig probleem. In de jaren negentig zetelde ik in de provincieraad, en toen werd inderdaad gesteld dat er gesloten bedrijven moesten komen. Ik herinner me nog levendig dat bepaalde bedrijven met geld zich onmiddellijk aanpasten. Een aantal bedrijven met financiële problemen hebben dat niet gedaan.

In mijn streek waren er bedrijven met 5.000 mestvarkens die moesten worden omgevormd tot gesloten bedrijven, maar dat was geen goede oplossing. Ik kan dus begrijpen dat er bedrijven zijn die zich niet hebben aangepast.

Sommige pachters kregen van de eigenaars zelfs geen toestemming om het bedrijf aan te passen. Er is dus niet steeds slechte wil van de varkenshouders zelf in het spel geweest.

Minister Vera Dua : Ik heb die regelgeving niet uitgewerkt. Het komt erop neer dat de mensen die braaf zijn, steeds worden gestraft.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Er zijn natuurlijk boeren die van de situatie hebben geprofiteerd om een heel mooi varkensbedrijf uit te bouwen. Nu zijn er natuurlijk praktische problemen, maar u zegt dat die proefvergunning mag worden afgeleverd.

Mevrouw de minister, u hebt gesproken over bedrijven die dicht bij een woonkern liggen. In mijn gemeente is er een groot kruispunt waar een molen staat. Die molen is rood ingekleurd, en daardoor komen vier voorbeeldige varkensbedrijven in de problemen omwille van de afstandregels. Dat is een voorbeeld van hoe een algemene regel bepaalde boeren hard kan straffen. Daar moet toch aandacht aan worden besteed.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, u hebt terecht verwezen naar de achtergrondsituatie bij het ontstaan van die regels. Ze zijn er gekomen als gevolg van een sanitaire bekommernis ten tijde van de varkenspest, maar de idee groeide dat de aanpassingen niet noodzakelijk op bedrijfsniveau moesten worden gerealiseerd. Er kon immers ook worden gewerkt met gesloten kringen. Ik denk dat de varkenssector in Vlaanderen zich in die zin heeft ingespannen om die sanitaire bekommernis concreet en correct in de praktijk te brengen.

De Meyer

Ik herinner me een interpellatie van de heer Van Looy van einde 2001. Daaruit heb ik onthouden dat Nederlandse studies en de Nederlandse praktijk aantonen dat er geen duidelijkheid is in verband met het te verkiezen staltype. Moet er hoe dan ook geen onderscheid worden gemaakt tussen bestaande en nieuwe stallen ?

Mevrouw de minister, u hebt het over een afstand van minder dan 400 meter ten opzichte van woongebieden en woonuitbreidingsgebieden. U zou daar toch nog eens over moeten nadenken. U mag immers niet vergeten dat er op de gewestplannen destijds kwistig werd omgesprongen met woonuitbreidingsgebieden in landelijke gemeenten en dat veel van die gebieden zelfs op basis van de gemeentelijke structuurplannen de eerste 10 jaar niet zullen worden gerealiseerd. Is het dan verantwoord om mensen die een nieuwe aanvraag indienen voor een milieuvergunning te bestraffen, terwijl u weet dat deze woonuitbreidingsgebieden niet zullen worden gerealiseerd ? Is de omzendbrief waarover u daarnet sprak, reeds verstuurd ?

Minister Vera Dua : Die wordt pas verstuurd op het ogenblik dat de regering een principiële beslissing heeft genomen.

De heer Jos De Meyer : Ik veronderstel dat die omzendbrief naar de provincies, de gemeenten en de steden zal worden gestuurd. Het zou mij plezieren dat de commissieleden ook in kennis zouden worden gesteld van de inhoud.

Ik betreur dat er veel onzekerheid leeft bij de bedrijven.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mevrouw de minister, ik vind uw voorstel wijs omdat het de onzekerheid wegneemt. U zult het voorleggen aan de regering en het vervolgens via een omzendbrief aan de gemeenten, steden en provincies meedelen.

In uw voorstel kunnen de bestaande open bedrijven die verder dan 400 meter van woongebieden en woonuitbreidingsgebieden liggen, een vergunning krijgen voor 20 jaar. Bedrijven die op minder dan 400 meter liggen, zullen ook een vergunning kunnen krijgen, maar die zal gekoppeld zijn aan een stappenplan voor ammoniakreductie. Dat lijkt me logisch.

Uw voorstel zal niet alle problemen oplossen, maar ik stel vast dat een aantal gemeenten fouten hebben gemaakt in het verleden. Ik heb bijvoorbeeld met een landbouwer gepraat die vroeger 800 meter van huizen was verwijderd en nu nog maar 200 tot 300 meter, omdat de gemeente heeft toegestaan dat er huizen werden gebouwd tot op die afstand van het bedrijf. In dergelijke gevallen gaat het toch om fouten van de gemeenten in verband met het ruimtelijk ordeningsbeleid en kan de Vlaamse regering niets worden verweten.

Ik heb tijdens een debat vernomen dat er globaal gezien een ammoniakreductie van 3 procent moet zijn. Blijkbaar kan een groot deel daarvan worden gerealiseerd door in de rundveesector met aangepast voedsel te werken. Zult u die methode erkennen zodat wie nieuwe stallen bouwt, rechtszekerheid heeft ? Voor de varkenssector en de pluimveesector is de zoektocht naar de beste beschikbare technieken blijkbaar al afgerond.

Minister Vera Dua : Mijnheer Denys, in het Vlaamse zijn er lijsten terug te vinden van technieken die de landbouwers punten kunnen opleveren. Het is de bedoeling dat die lijsten worden aangepast, maar niet voor de rundveesector, want daar is de onzekerheid te groot.

In de rundveesector is heel veel mogelijk, maar we moeten nagaan wat haalbaar is. Er wordt immers veel maïs gebruikt. We onderhandelen nu met Bemefa om de mogelijkheden te bepalen en om een regeling via een MBO uit te werken. Ik wil echter niet het neveneffect creëren dat er een volledige omschakeling naar krachtvoer gebeurt.

Er is één groot probleem : de uitscheidingsnormen voor de rundveehouderij die in het mestdecreet staan, worden schromelijk onderschat. Die normen worden beter voorgesteld dan ze in werkelijkheid zijn. Het effect zal moeilijk te controleren zijn, omdat de cijfers over de mestuitscheiding niet juist zijn. Toch zullen we trachten een forfaitaire vermindering te geven als uit het ureumgehalte in de melk blijkt dat er een verminderde stikstofuitstoot is. We kunnen de rundveehouder dan belonen door hem minder mestaangifte te laten bewijzen. Het gaat echter om een ingewikkelde materie.

De voorzitter : Ik wil hier nog iets aan toevoegen. Een koe die in de wei staat, eet hoofdzakelijk gras en maïs. Het krachtvoer vertegenwoordigt niet eens 1 procent van haar voedsel. Dat stelt dus zo goed als niets voor. We kunnen de koeien misschien een luier aantrekken. *(Opmerkingen van de heer André Denys)*

Voorzitter

Mijnheer Denys, minister Dua heeft gesproken over het aanpassen van bestaande stallen, maar u praat alleen maar over nieuwbouw. Over de nieuwbouw zijn we het allang eens. (*Opmerkingen van de heer André Denys*)

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos Bex tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvang van vogels die slachtoffer zijn van de olieramp aan de Vlaamse kust

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bex tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvang van vogels die slachtoffer zijn van de olieramp aan de Vlaamse kust.

De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de gevolgen van de recente scheepsrampen en van de illegale olielozingen in zee zijn ons bekend. Er wordt getracht om beter te controleren op illegale lozingen zodat er minder olie in zee zou terechtkomen. Het schijnt zeer moeilijk te zijn om illegale lozingen vast te stellen, dus zal het probleem niet onmiddellijk opgelost geraken. Wat zal er in de toekomst gebeuren om olie in zee te voorkomen ?

Naar aanleiding van de jongste olieramp aan de Vlaamse kust heb ik veel eigenaardige berichten ontvangen over de manier waarop de vogels werden opgevangen die er het slachtoffer van waren. Er wordt vanalles verweten aan een organisatie die zich met het dierenwelzijn bezighoudt. In een van de mails die ik ontving, staat dat bepaalde potjes gedekt moeten blijven.

De situatie zou vooral in Oostende zeer slecht geweest zijn. Ik heb berichten ontvangen over allerhande nutteloze transporten en over dieren die na 1 week nog niet verzorgd waren en naar Engeland of Nederland werden getransporteerd om daar te worden verzorgd. Blijkbaar zou niet eens het warm water ter beschikking geweest zijn dat nodig is om dieren te verzorgen. Een aantal dieren zijn blijkbaar verdwenen.

De Vlaamse overheid heeft steun gegeven aan de mensen die zich bezighielden met het opvangen van de vogels, maar ik heb vernomen dat een deel van dat geld aan mensen met twijfelachtige deskundigheid en een slechte reputatie is gegeven. Mevrouw de minister, welke maatregelen zult u nemen om in de toekomst dergelijke kritiek te vermijden en ervoor te zorgen dat er doeltreffend wordt opgetreden ?

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb die bizarre verhalen ook gehoord. Het is de eerste keer dat voor onze kust een ramp van die omvang is gebeurd. Veel mensen van goede wil zijn naar de kust gekomen om te helpen en er was blijkbaar concurrentie tussen de verschillende groepen die wilden helpen.

Bepaalde groepen zeiden dat de olie van de vogels moest worden verwijderd, en andere groepen zeiden dat de olie op de vogels mocht blijven plakken en dat het volstond om de vogels inwendig te reinigen om ze te laten overleven. Dat zijn de tegengestelde visies waar het in essentie om ging.

De heer Bex sprak over potjes die gedekt moeten blijven. Ik heb niet de indruk dat dit het geval was. Er werd met veel mensen heel open over de zaak gediscussieerd. Ik hoop dat een dergelijke ramp in de toekomst niet meer zal voorvallen, maar ik vraag richtlijnen voor de toekomst, zodat iedereen hetzelfde doet en er voldoende materiaal is om efficiënter te kunnen werken dan nu. Dit alles heeft vooral te maken met veel goede wil en met verschillende visies.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, het klopt dat niemand volledig kan zijn voorbereid op zo'n grote olieramp. Niemand kon voorzien dat de ramp dergelijke afmetingen zou aannemen. Het Opvangcentrum voor Vogels en Wilde Dieren te Oostende kon tijdens het rampweekend de toevloed van olieslachtoffers amper aan in zijn lokalen in de Langestraat. Vogelbescherming Vlaanderen en de verantwoordelijken van het opvangcentrum hebben op last van de gouverneur van West-Vlaanderen en de federale overheidsdienst Belgisch Mathematisch Model Noordzee, BMM, in Oostende een crisisopvangcentrum opgericht. Het werd geleid door het Vogelopvangcentrum Oostende en logistiek bijgestaan door diverse organisaties zoals Vogelbescherming Vlaanderen, Vlaams Instituut voor de Zee, Sea Alarm

Dua

Foundation en allerlei overheidsdiensten, zowel op Vlaams als op federaal niveau.

De stad Oostende bood vrijwel onmiddellijk een gebouw aan en deed al het nodige om de elektriciteit, verwarming en verlichting bij hoogdringendheid operationeel te maken. Ik heb er tijdens de eerste dagen een bezoek gebracht. Het was een echt huzarenstukje om alles op zo'n korte tijd in orde te brengen. In het vogelopvangcentrum werden de zeevogels die massaal op de stranden aanspoelden, de eerste zorgen toegediend om ze nadien te wassen en verder te verzorgen tot hun vrijlating. Daarnaast werden ook vogels binnengebracht in het Sea Life Centrum in Blankenberge.

Ik spreek mijn waardering uit over de diverse organisaties, instellingen, overheden en in het bijzonder over de vele vrijwilligers die op korte termijn het maximum hebben gedaan om een afdoend antwoord te geven op de rampsituatie. Volgens mij zijn ze daarin ook geslaagd. De situatie was natuurlijk niet diervriendelijk : er werden vogels binnengebracht die volledig waren besmeurd met olie. Alle betrokkenen beschuldigen van dierenmishandeling, is echter een beetje pervers.

Een en ander heeft te maken met een ontevreden vrijwilliger. Misschien reageerde die persoon wel heel emotioneel, want het is niet niets om tussen duizenden zieke vogels te zitten. Mijn kabinetsmedewerker heeft de klachten ernstig onderzocht, maar ze bleken niet gegrond te zijn. Ook de diergeeneskundige inspectie ontving een klacht van dezelfde ontevredene en bracht een bijkomend inspectiebezoek. De dierenarts-inspecteur stelde evenmin onregelmatigheden vast. De bekende Britse organisatie, Royal Society for Prevention of Cruelties against Animals of RSPCA, heeft constant medewerking verleend aan de operatie, was permanent aanwezig en stelde evenmin onregelmatigheden vast. Er was de hele tijd ook een ploeg dierenartsen aanwezig, meestal onder leiding van algemeen erkende specialisten.

De heer Maes heeft gelijk dat de zaak in feite neerkomt op de toe te passen procedure als een met olie besmeurde vogel wordt binnengebracht : moet de vogel eerst rusten of moet die onmiddellijk in het zeepsop worden gestopt ? Er bestaat een internationaal protocol terzake, dat ook werd gevolgd. Vrijwilligers vinden het niet altijd even evident om het protocol te volgen, want ze willen het dier liever onmiddellijk wassen. Internationaal is men het er echter over eens dat de dieren eerst moeten ont-

stressen en dat pas later de olie mag worden verwijderd.

De wetenschappelijke ondersteuning bij de operatie werd verzekerd door het BMM, bevoegd voor het toezicht in geval van olieverontreiniging op zee en het Instituut voor Natuurbehoud, het IN. Het team van het BMM stond in voor de coördinatie van de wetenschappelijke ondersteuning en voor het nemen van stalen van de olie, zowel op het strand als bij de levende en dode olieslachtoffers. De ondersteuning door het IN bestond vooral uit het opvolgen, bijhouden en inventariseren van het aantal vogels, zowel dode als levende, die dagelijks in het crisiscentrum werden binnengebracht.

De cel Kustzone van de afdeling Natuur heeft met mijn goedkeuring voor de periode van zaterdag 25 januari tot en met dinsdag 25 februari een natuurwachter en twee natuurarbeiders voltijds, inclusief de weekends, ter beschikking gesteld van het Vogelopvangcentrum te Oostende. De drie mensen hebben een jarenlange ervaring in de opvang en verzorging van zeevogels. Ik heb onmiddellijk ook 60.000 euro beschikbaar gesteld als noodsubsidie, want natuurlijk moet alles wat er is gebeurd, ook worden betaald.

Onlangs heb ik de burgemeester van Oostende bedankt, want de coördinatie en de hele organisatie zijn erg goed verlopen. Ook de samenwerking met de gouverneur verliep heel vlot. Er mag zeker geen kritiek worden geleverd op het gedane werk. We mogen immers niet vergeten dat het om een rampscenario ging.

Sinds 23 januari werden 5.309 levende zeevogels binnengebracht in het crisiscentrum te Oostende en het Sea Life Centrum te Blankenberge. Ongeveer 40 percent ervan werd op transport gezet voor verzorging in andere vogelopvangcentra in zowel binnen- als buitenland, want voor het crisiscentrum was het technisch niet mogelijk om alle vogels te verzorgen. Het aantal reeds dode vogels dat in beide centra werd binnengebracht, bedraagt 4.287 dieren. Dit aantal is niet het totaal aantal gestorven vogels, want een deel spoelde aan op het strand en werd samen met de olie verwerkt. Sinds 15 februari werden geen levende of dode zeevogels meer binnengebracht, want het probleem is niet langer acuut. In totaal zijn er minimaal 9.596 vogels op onze stranden aangetroffen, zowel levend als dood. Dat aantal is heel hoog in vergelijking met de ramp in Spanje. Daar was het effect op het strand veel groter, maar werden beduidend minder zeevogels het slachtoffer. Wij bevinden ons immers ter hoogte van broedplaatsen of van de route erheen.

Dua

Het aantal vogels dat momenteel nog in de diverse centra wordt verzorgd, bedraagt ongeveer 45 procent van het totaal aantal levend binnengebrachte vogels. Het aandeel dat gestorven is tijdens de verzorging of door euthanasie, bedraagt momenteel ongeveer 40 procent. Ongeveer 15 procent werd reeds gelost. Pas na de volledige revalidatie van alle vogels, kunnen we een definitief resultaat bekendmaken. We mogen niet al te optimistisch zijn, want het is algemeen bekend dat het percentage vogels dat ongedeed uit zo'n situatie komt, relatief beperkt is. Dankzij de nu gevolgde procedure groeit dat percentage aan. Een aantal vogels wordt geringd, zodat achteraf makkelijk kan worden gecontroleerd wat met de vogels is gebeurd.

Nog voor de ramp plaatsvond, heb ik de administratie Aminal, afdeling Natuur, de opdracht gegeven om een uitvoeringsbesluit te maken bij het vernieuwde decreet over natuurbehoud ter ondersteuning van de professionalisering van de vogelopvangcentra. Voordien was ik reeds ingegaan op de vraag van de provincie West-Vlaanderen naar financiële steun voor de bouw van een nieuw en groter vogelopvangcentrum aan de kust. De stad Oostende coördineert het initiatief en zowel wij als de provincie betalen eraan mee.

De ramp met de Tricolor heeft aangetoond dat de inzet van privé-organisaties en van vele vrijwilligers nodig is bij zo'n ramp. Ik ben helemaal niet van plan om mijn diensten zo te organiseren dat we toekomstige rampen zelf kunnen opvangen – dat zou trouwens niet mogelijk zijn. Gelukkig konden we gebruikmaken van een netwerk van vrijwilligersorganisaties die de zaak heel goed hebben aangepakt. Ik hoop dan ook dat de dossiers over de ondersteuning via het uitvoeringsbesluit en over het nieuwe vogelopvangcentrum in Oostende snel kunnen worden afgerond en we zo voor de nodige ondersteuning kunnen zorgen. Natuurlijk hoop ik net als de heer Maes dat we dergelijke rampen in de toekomst kunnen vermijden.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mevrouw de minister, ik dank u voor het heel uitvoerige antwoord. Het stelt me in zeker mate gerust na de alarmerende berichten die ik heb ontvangen. Uiteraard is het te hopen dat zo'n ramp niet meer voorvalt, maar toch is het heel wenselijk om een scenario op te stellen voor het optreden bij dergelijke rampen.

Ik vraag u om na te gaan of de verenigingen die financiële steun hebben ontvangen, die steun ook hebben verdiend. Ik heb immers vernomen dat geld is gegaan naar een aantal verenigingen die enkel op papier bestaan en niet beschikken over de nodige deskundigheid. Ik begrijp dat niet alles op het moment zelf kon worden gecontroleerd, maar misschien kan alsnog worden nagegaan welke organisaties achter goed klinkende Engelse namen zitten. Ik heb het nu niet over de Britse organisatie die u hebt genoemd, maar over één bepaalde vereniging waarvan ik de naam straks wil doorgeven.

Minister Vera Dua : We hebben wel een budget ter beschikking, maar we betalen enkel op basis van facturen. We betalen met andere woorden alleen gemaakte kosten.

De heer Jacky Maes : Ik heb nog een opmerking over het nieuwe vogelasielcentrum in Oostende. We moeten ervoor zorgen dat er voldoende materiaal voorhanden is zodat in de toekomst niets moet worden bij elkaar gezocht. Misschien is het een goed idee om het materiaal op te stapelen bij de civiele bescherming van Jabbeke.

De heer Jan Loones : Mijnheer de voorzitter, ik wil de gelegenheid benutten om de minister te bedanken voor haar inspanningen. Ik was aanwezig op de vergadering van kustburgemeesters en ik wil haar zeker bedanken voor de snelle oplossing bij het opruimen van het afval in de vorm van olie. Zowel het lastenboek als de verwerking werden heel snel aangepakt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problematiek van de oude afvalstorten in Vlaanderen en de mogelijke gezondheidsrisico's ervan

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problematiek van de oude afvalstorten in Vlaanderen en de mogelijke gezondheidsrisico's ervan.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in de loop van de jaren zeventig en tachtig werden in Vlaanderen allerlei soorten afval, gaande van huishoudelijk afval tot chemisch afval, in putten gestort. Vooral in gemeenten met kleiputten, ontstonden meerdere stortputten. Zelfs zwaar chemisch afval werd her en der in putten gedumpt. Ik vraag me dan ook af of niemand zich in het verleden bewust was van het gevaar dat dit tot gevolg kon hebben. Werd voldoende rekening gehouden met de gevolgen van chemisch afval ?

Door de verstedelijking werden ook de gebieden in de buurt van stortputten, woongebieden. Vele burgers werden zelfs eigenaar van een oud afvalstort. Waarom werd nooit een inventaris opgesteld van de soorten afval die in de putten werd gestort, met het oog op de latere invulling van de gebieden ?

Het verwondert ons niet dat jaren later een aantal mensen die in de buurt van oude stortplaatsen wonen, worden geconfronteerd met ziektes met een gelijkaardig ziektebeeld. Het is pas sinds het opduiken van die ziektes dat mensen zich realiseren dat sommige oude stortputten een reëel gevaar kunnen betekenen voor de gezondheid van de burgers die in de nabijheid ervan wonen. In veel gevallen worden pas jaren na de feiten gezondheidsproblemen vastgesteld. Dat is logisch, want vele ziektes hebben een lange latentietijd.

De burgers willen dat de overheid haar verantwoordelijkheid terzake opneemt. Uit raadpleging van een aantal overheidsinstanties blijkt echter dat de burgers terecht zijn gekomen in een spiraal van desinformatie, onduidelijkheden, schuldafwentelingen, enzovoort. Op welke wijze kan worden bewezen dat gezondheidsproblemen een gevolg zijn van het wonen bij een afvalstort ? Wie is verantwoordelijk ? Wie zal de medische kosten betalen ? Kunnen de mensen in hun woningen blijven wonen ? Al deze vragen worden gesteld door de mensen die door ziekte worden getroffen. Naast heel wat menselijk leed, worden ze met al deze onduidelijkheden geconfronteerd.

Wonen in de omgeving van stortplaatsen of verbrandingsovens houdt wel degelijk gezondheidsrisico's in. Meer dan 15 jaar al werden epidemiologische studies gemaakt over de gezondheidsrisico's van bewoning in de nabijheid van een stortplaats of afvalverbrandingsovens. Men stelde toen vast dat zich telkens dezelfde symptomen en ziektes voordeden en dat zich een verhoogd risico op ge-

zondheidsaandoeningen voordeed bij buurtbewoners van stortplaatsen en afvalverbrandingsovens.

Over de gezondheidsrisico's van het wonen in de onmiddellijke omgeving van afvalstorten of afvalverbrandingsovens zijn in het Vlaams Parlement al veel vragen gesteld, en er werden ook debatten over gevoerd. Door de gezondheidsproblemen die in de Neerlandwijk in Wilrijk waren ontstaan door de huisvuilverbrandingsoven Isvag heeft een studiegroep zich over de problematiek milieu en gezondheid gebogen. Hieruit is het Steunpunt Milieu en Gezondheid ontstaan, die met wetenschappelijke research beleidsondersteuning biedt en beleidsadviserend moet zijn.

Met de problemen die zich vandaag in een aantal woonbuurten voordoen in de onmiddellijke omgeving van storten of in verkavelingen die bovenop stortplaatsen zijn ingeplant, wordt het noodzakelijk het beleid te toetsen en bij te sturen. Dat beleid kan worden geadviseerd door de hiervoor in het leven geroepen instanties, zoals het Steunpunt Milieu en Gezondheid.

Werkt het Steunpunt Milieu en Gezondheid momenteel rond de zojuist geschetste problematiek ? Welke adviezen werden hierover reeds geformuleerd ? Werden in het kader van het opgerichte Steunpunt Milieu en Gezondheid concrete initiatieven genomen om buurtbewoners van oude stortplaatsen verder op te volgen en te screenen met betrekking tot gezondheidsrisico's ?

Werd intussen een inventaris opgemaakt van de toestand van de oude stortplaatsen in Vlaanderen en van de mogelijke gezondheidsrisico's ? Bestaat er een lijst van alle mogelijke oude afvalstorten in Vlaanderen en werd hiervoor al een saneringsplan opgesteld ? Op welke manier wordt opvolging gegeven aan de sanering van oude stortplaatsen ?

Was het storten van afval in kleiputten in de jaren zeventig en tachtig legaal, of worden de eigenaars van deze stortputten nog verantwoordelijk gesteld voor verontreiniging ? Waarom wordt bij het bouwen van nieuwe woningen in de omgeving van oude stortplaatsen geen afstandsregel vastgelegd ?

Hebt u al overleg gepleegd met minister Van Mechelen over het onbebouwbaar verklaren van bouwgronden die door hun ligging mogelijks verontreinigd zijn en een gevaar betekenen voor de gezondheid ? Zal het Vlaams Parlement, en in het bijzonder de leden van de ad-hoccommissie Milieu en Gezondheid, geïnformeerd worden over de

Van den Eynde

werkzaamheden van het Steunpunt Milieu en Gezondheid, maar ook over het Nehap ?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de minister, er is heel wat heisa geweest over het stort in Ramsel. Er werden inderdaad een aantal leukemiegevallen bij kinderen gesignaleerd. Er moet nog worden onderzocht of er geen verband is met de stortplaats.

In 1984 werd door de OVAM een vergunning afgeleverd om steenpuin te storten. Er wordt gezegd dat er ook andere zaken uit de Limburgse chemiesector zijn gestort. Dat moet worden nagetrokken. Als er gevaarlijk chemisch afval is gestort, is de kans reëel dat de gezondheidsproblemen die nu worden gesignaleerd, daar iets mee te maken hebben. De OVAM heeft al een aantal metingen laten verrichten, maar heeft nog niet op de juiste plaatsen gezocht. Er zou uitsluitel over moeten komen. Het Steunpunt Gezondheid en Milieu zou zich met deze zaak moeten inlaten en het probleem tot een goed einde moeten brengen.

Het zou goed zijn dat het dossier op de voet werd opgevolgd. De overheid zou de problematiek van alle stortplaatsen moeten overlopen. Zo is er bijvoorbeeld nog de problematiek te Lendeledede. De mensen hebben nog altijd schrik dat men zal blijven storten tot vlakbij de woonwijk.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Ik sluit mij aan bij de vraag van mevrouw Van den Eynde en bij de problematiek van het stort te Ramsel, een deelgemeente van Herselt. Het is een oud dossier. Sinds de jaren tachtig worden er deels vergunde stortactiviteiten verricht. De vraag kan worden gesteld of alles wat daar is gestort ook onder de vergunning viel. Ik wacht uiteraard op het resultaat van het onderzoek.

De problematiek was in de regio algemeen gekend. Sinds de vaststelling van de leukemiegevallen in de onmiddellijke buurt van het stort, is men echter in actie geschoten. De gemeente gaat zeker niet helemaal vrijuit, omdat zij beter dan wie ook op de hoogte is van de problematiek.

Dat soort problemen doet zich in Vlaanderen op meerdere plaatsen voor. Kan er niet beter aan preventie worden gedaan ? Ik denk aan het Steunpunt Milieu en Gezondheid en een doorgedreven scree-

ning door de diensten die daarvoor zijn bevoegd, zoals de OVAM. De OVAM is nu wel betrokken partij omdat zij de controle coördineert. Ik dring aan op preventieve controles. De ongerustheid die nu bij de bevolking leeft, kan op die manier beter worden gekanaliseerd en opgevangen.

De voorzitter : Ik wilde graag weten of er in Vlaanderen niet gedacht wordt aan het ruimen van oude stortplaatsen, zoals dat al in Nederland en Duitsland gebeurt. Er bestaan immers allerlei nieuwe sorteringstechnieken voor recyclage.

Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik stel met genoeg vast dat de voorbije twee jaar de belangstelling voor de relatie tussen milieu en gezondheidsproblemen sterk is toegenomen. De aanbevelingen van het Vlaams Parlement zijn daar niet vreemd aan. Wij trachten de aanbevelingen zoveel mogelijk in het beleid te verwerken.

Het Steunpunt Milieu en Gezondheid dat werd opgericht, is daarbij belangrijk, want het groepeerd zowat alle Vlaamse universiteiten. Er is een ambitieus biomonitoringprogramma in 8 regio's in Vlaanderen opgesteld. De expertise inzake milieu en gezondheid is zowel bij de gezondheidsadministratie, zoals de LOGO's, als bij de leefmilieuadministratie versterkt, want die was zo goed als onbestaande.

Wat de biomonitoring betreft, heeft het Steunpunt Milieu en Gezondheid de opdracht gekregen om een verkennende literatuurstudie uit te voeren en een beknopt overzicht te geven van de problematiek inzake oude stortplaatsen, zoals de mogelijke blootstellingsroutes afkomstig van stortplaatsen en de gezondheidsrisico's die zijn verbonden aan het wonen in de nabijheid van een stortplaats. De studie is klaar en is, met alle sterktes en zwaktes van het bestaande onderzoek, op het steunpunt beschikbaar.

Het Steunpunt Milieu en Gezondheid voert op dit ogenblik in opdracht van mijn collega bevoegd voor het gezondheidsbeleid en mezelf een biomonitoringprogramma uit. In het kader daarvan worden een aantal blootstellings- en effectmerkers in de mens gemeten. Er worden drie doelgroepen onderscheiden : de pasgeborenen, de adolescenten en de volwassenen. Concreet gebeurt de monitoring gebiedsgericht en de beoordeling zal gebeuren in relatie met de gegevens uit meetnetten in de milieudatabank. Lucht en water worden daaraan gekoppeld.

Dua

Op dit moment wordt geen biomonitoring opgezet op plekken in de buurt van oude stortplaatsen. Er zijn wel gebieden geselecteerd in de nabijheid van verbrandingsinstallaties. De keuze voor de biomonitoring en de geselecteerde gebieden is gebaseerd op een prioriteitenlijst van het Steunpunt Milieu en Gezondheid, in overleg met onze diensten en op basis van de aanbevelingen van het parlement. Er wordt vooral de nadruk gelegd op zaken als astma en allergieën in relatie tot voeding om het onderscheid te kunnen maken met de invloed van milieufactoren. Ik zal u de volledige lijst bezorgen.

Het secretariaat van het Steunpunt Milieu en Gezondheid maakt op dit moment een verslag op van de activiteiten van 2001 en 2002. Dat verslag wordt, na advies van de Stuurgroep Milieu en Gezondheid en de ministers voor Gezondheidszorg en voor Leefmilieu, ter kennisgeving naar het Vlaams Parlement gestuurd. Ik stel voor om op basis van dat verslag te evalueren welke richting wij willen uitgaan en welke aandachtspunten er moeten worden opgenomen, rekening houdend met de budgettaire beperkingen. Wij hebben voor het Steunpunt een vrij hoog bedrag vrijgemaakt. Het gaat immers om een volledig nieuw beleid. Als de keuze moet worden bijgestuurd, moet dat ook via aanbevelingen van het Vlaams Parlement verlopen.

In verband met het Nehap, het national environmental health action plan, wordt een cel Milieu en Gezondheid opgericht met vertegenwoordigers van alle ministers, zowel vanuit het federale niveau, als vanuit de gewesten en de gemeenschappen voor leefmilieu en gezondheid. De cel zal de werkzaamheden in verband met het Nehap coördineren. Zij zal jaarlijks haar werkzaamheden en planning voor het volgende jaar aan de GICLG, de gemengde interministeriële conferentie leefmilieu die tot de Gezondheid is verruimd, rapporteren.

Sinds het afvalstoffendecreet van 1982 wordt bij de OVAM een inventaris bijgehouden van alle verleende vergunningen en aanvragen tot vergunning van stortplaatsen. Bij ingang van het bodemsaneringsdecreet werd opgelegd dat er een inventarisatie van de vervuilde gronden moest worden aangelegd. In de inventaris zijn allerlei gegevens opgenomen, zoals de kadastrale gegevens of de identiteit van de eigenaar en de gebruiker.

Wat de oude stortplaatsen in Vlaanderen betreft, is er nog geen inventaris opgemaakt van mogelijke

gezondheidsrisico's door het wonen in de nabijheid van oude stortplaatsen. Het is een gigantisch werk, want Vlaanderen heeft zeer veel oude stortplaatsen.

De OVAM beschikt wel over een inventaris van verontreinigde gronden, die ook de risico-gronden bevat die bij overdracht moeten worden onderzocht. Sinds verschillende jaren worden in opdracht van de OVAM en de vijf Vlaamse provincies inventarisatieprojecten uitgevoerd. De inventaris wordt op die manier aangevuld, maar is zeker niet volledig en zal op termijn vervolledigd worden door de gemeentelijke inventarissen.

Er zijn proefprojecten opgezet in woonzones om sanering mogelijk te maken. Zo is er het proefproject om op een gestructureerde manier woonbuurten te saneren die op oude illegale stortplaatsen gebouwd werden. Het gaat om het proefproject te Scherpenheuvel-Zichem, genaamd Schuurveld. Dat project heeft geleid tot de opmaak van een draaiboek woonzones, dat inzetbaar is bij gelijkaardige projecten.

Op de vraag van mevrouw Van Den Eynde of de oude stortplaatsen legaal dan wel illegaal werden geëxploiteerd, moet ik jammer genoeg antwoorden dat zij meestal in de illegaliteit verkeerden. Het storten van afvalstoffen gebeurde zo verspreid dat tot op heden nog niet alle blackpoints in Vlaanderen in kaart zijn gebracht. Men weet meestal dan ook niet wat er is gestort, noch door wie. De gemeenten hebben vaak het best zicht op de historie van het storten op hun grondgebied en zijn een cruciale schakel bij het verder aanvullen van de inventaris van oude stortplaatsen.

Het voorzien van veiligheidsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld het opleggen van gebruiksbeperkingen, is een instrument dat voorhanden is in het bodemsaneringsdecreet en per individueel dossier moet worden onderzocht. De risico-inschatting is immers ook afhankelijk van omgevingsfactoren, zoals de aanwezigheid van grondwater en oppervlaktewater of de kwetsbaarheid van de onderliggende lagen. Het opleggen van lineaire maatregelen, zoals bijvoorbeeld een afstandsregel ten aanzien van oude stortplaatsen, lijkt me niet opportuun en bijna onmogelijk omdat wij niet beschikken over voldoende informatie.

Voor nieuwe stortplaatsen zijn er wel nieuwe afstandsregels mogelijk, maar de politiek bestaat er net in om geen vergunning af te leveren voor nieu-

Dua

we stortplaatsen. In die zin zitten we daar dus in een doodlopend straatje.

Ik zou veeleer het volgende voorstellen : als we op een of andere manier gewaarworden of vaststellen dat er gezondheidsrisico's zijn, dan moeten we – en ik kijk daarbij naar de heer Van Looy – overgaan tot sanering in plaats van afstandsregels op te leggen voor woningen. Het staat vast dat we in bepaalde gevallen zullen moeten overgaan tot sanering. Dat doen we momenteel ook al. Een algemene schoonmaak van oude stortplaatsen in het licht van de nieuwe installaties is echter een zeer groot-schalige operatie, mijnheer Van Looy. Ik wil dat gerust in overweging nemen, maar ik wil eerst laten nagaan wat dat zal kosten en wie verantwoordelijk moet worden gesteld voor de vervuiling. Het is namelijk niet altijd duidelijk wie daarvoor verantwoordelijk is.

In principe hebt u natuurlijk gelijk dat we nu andere installaties en mogelijkheden hebben. Aan de andere kant hebben zich in de loop van de voorbije decennia natuurlijk allerlei processen afgespeeld in die bodem, waardoor het niet evident is om dat afval zomaar op te graven.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik dank de minister voor haar antwoord, maar ik zou toch twee opmerkingen willen maken.

We hebben het steunpunt Milieu en Gezondheid in het leven geroepen, maar ik had graag een betere opvolging gezien van dat steunpunt vanuit het Vlaams Parlement. Ik denk dat die opvolging tot onze kerntaken behoort, bijvoorbeeld wat die specifieke biomonitoring betreft die momenteel niet gebeurt. Gelet op het hoge aantal stortplaatsen in Vlaanderen is die opvolging zeer belangrijk. Ik zou bijna zeggen dat we op een milieubom zitten, als ik hoor hoeveel stortplaatsen er zijn. In de gemeente Ranst zijn er bijvoorbeeld meer dan zeventig stortputten geweest.

Ik zou daarom willen vragen of we eventueel niet opnieuw hoorzittingen kunnen organiseren met het steunpunt Milieu en Gezondheid over wat reeds werd gerealiseerd en hoe we het beleid kunnen bijsturen. Het beleid kan zich namelijk natuurlijk niet beperken tot de verbrandingsovens. Dat was indertijd een heel concreet probleem, dat zeker le-

vensbelangrijk is. Ik denk echter dat die stortputten zeker zo belangrijk zijn en dat die ook beter zouden moeten worden opgevolgd. Daar kunnen we namelijk niet echt meten, wat we bij verbrandingsovens wel kunnen doen. Ik zou dus willen oproepen om vanuit het Vlaams Parlement toch de nodige aandacht te blijven besteden aan dat steunpunt.

Een tweede opmerking betreft die andere maatregelen over afstandsregels en het eventuele verbod op wonen of bouwen in de onmiddellijke omgeving van stortputten. Ik denk dat we ook daar meer aandacht aan moeten besteden, gelet op de problemen die zich vandaag voordoen, bijvoorbeeld in Ramsel. Dat is geen alleenstaand feit, er zijn nog verschillende problemen gekend in andere gemeenten. De Vlaamse overheid moet daar meer werk van maken. Er worden wel heel veel beperkingen opgelegd aan de landbouwers, waarom zouden we dan geen beperkingen kunnen opleggen aan het bouwen in de buurt van stortplaatsen, in het belang van de gezondheid van de Vlamingen ?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Ik wou nog zeggen dat het verband tussen stortplaatsen, zeker industriële stortplaatsen, en gezondheid reeds lang is bewezen. In Europa werd overigens ook de bekende Eurohazcon-studie uitgevoerd, waarbij ook een aantal stortplaatsen in België werden belicht. Er werd bewezen dat er inderdaad een verband is – statistisch natuurlijk – tussen stortplaatsen en bijvoorbeeld het aantal gevallen van leukemie.

Ik ben verheugd dat er nu een nieuwe studie klaar is. Het zou nuttig zijn als wij die konden krijgen en naar aanleiding daarvan opnieuw een discussie konden voeren. Het is alleszins duidelijk dat er een verband is. We hebben al dikwijls gevraagd dat er actiever zou worden gewerkt aan een dergelijke inventaris, wat volgens mij ook in de aanbevelingen van de commissie Milieu en Gezondheid staat. Dat is reeds gedeeltelijk gebeurd in het kader van de inventarisatie van de blackpoints, maar er zit blijkbaar toch nog heel wat onder de grond waarover niets bekend is en dat allemaal boven moet komen. Dan moeten we inderdaad weer preventieve acties ondernemen in plaats van te blijven wachten tot er weer eens een nieuw schandaal losbarst, want dat kan eigenlijk worden voorkomen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ga er dus van uit dat we die literatuurstudie kunnen bekomen. Als dat verband tussen industriële stortplaatsen en gezondheid bewezen is, dan moeten er preventieve controles gebeuren, zodat we de oorzakelijke verbanden op voorhand kunnen vaststellen. Zo kunnen we dan toch de gepaste maatregelen nemen met het oog op de gezondheid van de bevolking. Mijns inziens is het niet zo zinvol geval per geval te werken, wanneer er zich problemen voordoen, maar zou een planning beter werken, een schema waarbij men bij voorbaat een aantal zaken controleert.

De voorzitter : We zullen die studie opvragen. Als het verslag er is, zullen we nagaan of we een hoorzitting kunnen houden waarin het verslag wordt toegelicht.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het mesttransport naar Rusland

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problemen bij de mestexport naar Rusland

Vraag om uitleg van de heer Jacky Maes tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de terugkeer van de Vlaamse mestboot

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Loones tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het mesttransport naar Rusland, van mevrouw Van den Eynde tot minister Dua, over de problemen bij de mestexport naar Rusland en van de heer Maes tot minister Dua, over de terugkeer van de Vlaamse mestboot.

De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het oplossen van mestproblemen door mestuitvoer klonk een beetje als een sprookje, in de pers werd het een indianenverhaal genoemd, maar ondertussen is het toch wel een beetje een melodramatisch verhaal geworden.

Mevrouw de minister, het is goed hieraan uitgebreid aandacht te besteden en ik ben ook gelukkig dat de collega's hierover vragen om uitleg willen stellen. De vraag zoals ik ze heb ingediend, is ondertussen uiteraard voorbijgestreefd. Ik zal pogen een algemeen beeld te schetsen, dat natuurlijk zal worden aangevuld door de collega's.

Als het gaat om ons enorm mestoverschot, bestaan er blijkbaar evenveel cijfers als er commentatoren zijn. Het zou gaan om 24 miljoen vleeskippen, 12 miljoen leghennen, bijna 8 miljoen varkens en 3 miljoen runderen, die zorgen voor een mestoverschot van 2 miljoen ton varkensmest en 365 ton pluimveemest. Volgens andere cijfers is het overschot nog groter.

Het uitvoeren van mest vormt eigenlijk een druppel op een hete plaat maar was toch ook een soort wonderoplossing. Met Rusland werd een contract afgesloten waardoor gedurende 5 jaar telkens 500.000 ton mest kon worden uitgevoerd naar dat land. Er stonden zelfs nieuwe afzetmarkten in het vooruitzicht. Volgens het antwoord op een eerdere vraag om uitleg zou alles op het Vlaamse niveau in orde zijn, maar toch kwam de boot vast te liggen in Rusland en werd ze met haar lading teruggebracht naar Oostende. Daar heeft de mestboot een aantal weken geblokkeerd gelegen, tot een rechter uiteindelijk beval dat die mest moest worden gelost omdat de Nederlandse vervoerder zijn schip wilde recupereren. Voor zover ik weet ligt die 1.800 ton mest nu op een kade in Oostende.

Ik heb dan ook een heel aantal vragen, mevrouw de minister.

Bent u op de hoogte van andere feiten dan wat wij hebben kunnen vernemen ? Wie is er verantwoordelijk voor deze situatie en wie zal moeten opdraaien voor de kosten ? Ik heb gelezen dat dat Vimex zou zijn, de transporteur. Klopt dat ? Zal men iemand anders verantwoordelijk kunnen stellen ?

Welke attesten werden uitgereikt ? Welke garanties werden geboden dat men kon uitvoeren op basis van de goodwill van de Vlaamse administratie ? Heeft Vlaanderen daarbij vorderingen te verwachten ?

Wat is de verhouding tussen de Vlaamse overheid en de federale overheid ? Ik heb gelezen dat het eigenlijk een zaak was van het Federaal Voedselagentschap, dat de controle had moeten uitvoeren en bepaalde attesten had moeten afleveren om die uitvoer te kunnen aanvatten. Klopt dat ?

Loones

Blijkbaar heeft de Vlaamse administratie een gebrekkig internationaal onderzoek uitgevoerd. Ook het FAVV zegt dat dit dossier gebrekkig is afgehandeld. Zijn er fouten gemaakt en wat met de financiële verantwoordelijkheid ?

Op 11 maart 2003 heeft minister Neyts zich over het dossier ontfermd en ze vond een oplossing. We weten allemaal dat Landbouw en Buitenlandse Handel Vlaamse bevoegdheden zijn. Waarom hebben onze Vlaamse ministers zich dan niet ontfermd over het dossier ?

Hoe moet het nu verder ? De mest ligt er nog steeds en het Vlaamse imago is geschaad. We hebben de reputatie gezond voedsel te exporteren en die reputatie wordt nu bedreigd omdat de mest blijkbaar werd geweigerd omdat er werd getwijfeld of hij wel afkomstig was van gezonde dieren. Dat kan voor een hele reeks bijkomende gevolgen zorgen. Ik heb bijvoorbeeld gelezen dat initiatieven van mestverwerking volledig stilliggen als gevolg van deze kwestie.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, op 16 januari 2003 heb ik u ondervraagd over de mestexport naar Rusland. De heer Loones heeft daar reeds naar verwezen. Ik vond dat die export zowel voor ons als voor het importland een grote vooruitgang kon betekenen. Voor Vlaanderen zou die export immers een gedeeltelijke oplossing kunnen bieden voor het probleem van de overtollige nutriënten waar onze landbouw mee kampt. Bovendien kan de mest in het importland worden gebruikt als bodemverbeteraar.

Tot mijn grote spijt moest ik vaststellen dat het exportproject mislukte. Hoe kon dat gebeuren ? Er waren problemen met de papieren, ook al hebt u mij op 16 januari 2003 verzekerd dat alle documenten conform en volledig waren. De invoervergunning wordt betwist, maar de documenten met de voorwaarden waaraan het product moet voldoen, werden ter verificatie aan de bevoegde Russische ambassade voorgelegd, waar alles in orde leek. Bovendien bevestigde de Mestbank tijdens een hoorzitting in de commissie over de mestverwerking dat alles in goede banen zou worden geleid en dat alles in orde was. Er waren afspraken gemaakt met de havendiensten, de scheepvaartpolitie en de douane. U had bovendien uw fiat gegeven en u zou het

project grondig opvolgen en controleren. Verschillende instanties hebben duidelijk gefaald. Wat begon als een sprookje, is voor veel mensen uiteindelijk een nachtmerrie geworden.

Waarom is dit project ondanks alle strenge controles mislukt ? Welke initiatieven kunt u in samenwerking met uw federale collega nemen om het project nog tot een goed einde te brengen ? We vernemen een en ander via de media, maar wat zal er nu concreet gebeuren ? Hoe moet het verder ? Hoe is het gesteld met uw verantwoordelijkheid in deze kwestie ? Uiteindelijk werd een goed product als gif bestempeld. Hoe denkt u de schade aan ons imago te kunnen beperken ?

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, enkele weken geleden heb ik tijdens de hoorzitting een aantal vragen gesteld over de mestboot. Het antwoord dat ik van de Mestbank kreeg, was nogal aan de arrogante kant. Op een ludieke toon werd me meegedeeld dat er bij wijze van spreken in Oostende een rij mensen op de kade stond te wachten om die mest mee naar huis te nemen.

Ik was niet de enige die verwonderd opkeek naar aanleiding van dat antwoord. Er werd me ook verzekerd dat alles in orde was en dat de mest voldeed aan de voorwaarden die door het land van bestemming werden gesteld. Alle mogelijke attesten waren afgeleverd. Opmerkingen over geurhinder werden weggelachen met de woorden dat er op de kade producten liggen die veel gevaarlijker zijn dan mest. Dat staat letterlijk in het verslag.

Het schip vertrok, en 40 dagen daarna ligt er 1.804 ton mest op kade 312. Die mest kan daar niet blijven liggen. Na 45 dagen moet die daar weg.

We hebben ons belachelijk gemaakt met dit dossier. Ik leef mee met VEVA-voorzitter Bracke die tevergeefs een poging heeft gedaan om een oplossing te zoeken. De hele kwestie wordt bij ons aan de kust op heel wat hoongelach onthaald.

Ik heb veel twijfels bij wat de Mestbank ons heeft gezegd. Die zou beter op een ernstige manier omgaan met de vragen die de parlementsleden stellen. Er werd gesteld dat het om een droog product ging, maar dat stemt niet overeen met de werkelijkheid, want de mest werd niet gelost omdat er gasontwikkeling was.

Maes

Die mest is in Oostende terechtgekomen zonder vergunning van het Federaal Voedselagentschap en zonder medeweten van de douane. De pogingen om de mest te vervoeren naar Gistel zijn eveneens mislukt. De Oostendse haven is de enige instantie die op dit ogenblik iets verdient aan de mest. Ze moet immers reeds drie keer havenrechten betaald krijgen.

Wat moet er nu gebeuren met die mest die daar volgens OVAM binnen 45 dagen weg moet? Welke kosten zijn daaraan verbonden? Zal er nog een poging worden ondernomen om het mesttoerisme op gang te brengen? Wie met iets begint, moet weten waar hij of zij zal eindigen. Als dat niet geval is, dan is er sprake van slecht beleid. We zijn allemaal verantwoordelijk voor het slechte verloop van de zaak.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het geval met de mestboot bewijst hoe moeilijk het is om onverwerkte of halfverwerkte mest te exporteren. Het verhaal werd aangekondigd als een sprookje en dat is dikwijls het geval bij het begin van mestverwerkingsactiviteiten. De grond van de zaak is dat export van onverwerkte mest heel moeilijk is. De mest leeft en verandert immers en kan heel moeilijk onder controle worden gehouden.

We hebben in deze commissie al gezegd dat de export van onverwerkte mest een druppel op een hete plaat is. We hebben steeds het driesporenbeleid gevolgd dat bestaat uit minder vee, betere technieken en mestverwerking. Het afwerken op een goede manier van het derde spoor, is heel moeilijk gebleken.

De voorzitter : Mevrouw de minister, ook ik heb nog een paar opmerkingen. We zitten allen een beetje te lachen met deze vraag, maar in feite is de situatie om mee te huilen. Het verhaal werd inderdaad voorgesteld als een sprookje en als een prima oplossing, maar nu valt alles stil. Veel boeren en organisaties investeerden in dure installaties, maar er gebeurt niets meer.

Ik maak een snelle rekensom. Er is sprake van 30 euro per ingedikte kubieke meter. Om de transportkosten te berekenen, moeten we delen door 6 en dat komt neer op 5 euro. Het gaat over een product van een scheiding en ook die scheiding kost 5 euro per kubieke meter. De dunne fractie moet

worden afgezet en ook dat kost 5 euro per kubieke meter. Op de dunne fractie moet een heffing worden betaald en die loopt makkelijk op tot 7 tot 8 euro bij verwerkingsplicht. Reken daarbij nog de varkensplaatsen en ik kom aan 30 euro per varken. Het is duidelijk dat de zaak helemaal niet goedkoop is. Bovendien is de hele situatie slecht voor ons imago. Ik heb een aantal collega's een tekeninnetje gemaaild waaruit blijkt hoe begin februari in Nederland al over dit alles werd gedacht.

Mevrouw de minister, wat zijn de gevolgen voor de boeren die hebben betaald om aan de verwerkingplicht te voldoen? Zij hebben betaald aan een bedrijf dat hen garandeerde dat de mest zou worden geëxporteerd, maar dat is niet of nog niet gebeurd. Wie is nu verantwoordelijk? Moeten de boeren de heffing nu toch betalen?

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, dit dossier heeft inderdaad een enorme impact op de mestverwerking. Ik heb naar aanleiding van eerdere discussies gezegd dat het systeem volgens mij de bestaande druk tijdelijk kan verlichten, maar zeker geen duurzame oplossing biedt. Ik herhaal dat het evident is dat bijvoorbeeld bij het uitbreken van de varkenspest, sowieso niemand nog bereid zal zijn om het product af te nemen. Het gaat echter over een privé-initiatief en ik kan me niet moeien in privé-contracten. Als overheid hebben we getracht om flankerende eisen op te leggen waardoor de kans op slagen verhoogde. Blijkbaar volstonden ze niet.

De boot is inderdaad teruggekeerd en de lading ligt op de kade. Het is niet makkelijk om te achterhalen wat precies is misgelopen in Rusland. Ondertussen hebben we heel veel onderzoek verricht. Daaruit blijkt dat de productcode op het douaneformulier werd gewijzigd voor het schip kon aanmeren in de haven. De Russische invoerders zijn blijkbaar vergeten om de Russische veterinaire diensten binnen een vastgelegde termijn om toestemming te vragen om het land binnen te mogen. Via de Russische ambassade in België en via de Belgische ambassade in Rusland, hebben we geprobeerd om de ware toedracht te achterhalen en daarvan een bevestiging op papier te bemachtigen. Als we documenten ontvangen uit Rusland die telkens moeten worden vertaald, dan weten we min of meer waar we staan, maar blijft het moeilijk om te achterhalen welke formulieren nog meer nodig zijn om in orde te zijn. De Mestbank heeft geprobeerd om de mogelijke uitvoer op te volgen. In elk geval werd alle mest uitgebreid gescreend zodat er zekerheid bestond over de kwaliteit van de dikke fractie.

Dua

Ik overloop snel het chronologisch verslag, maar ik zal de volledige tekst aan de commissieleden overmaken. In juli 2002 heeft de firma Vimex de Mestbank gecontacteerd over de mogelijke export van dikke fractie naar Kalinigrad te Rusland. De firma had een contract afgesloten met de Russische firma Appogey over de levering van multipurpose compost, want het gaat over dikke mestfractie die een composteringsproces heeft doorlopen. In het contract werden een aantal leveringsvoorwaarden gesteld, evenals een aantal voorwaarden waaraan het product moest voldoen. Uit de landbouwkundige voorwaarden van het contract, bleek dat de dikke fractie van varkensmest hieraan voldeed. Door de Mestbank werd als expliciete voorwaarde voor het transport opgelegd dat er een goedkeuring moest zijn vanuit Rusland, zodat we zeker konden zijn dat de Russische overheid akkoord ging met de zaak.

In oktober werd een document neergelegd afkomstig van het Russische ministerie van Landbouw, waarin aan de vennootschap Appogey de invoer van de mest werd toegestaan. In het document werden een aantal fyto-sanitaire eisen gesteld en werd om een staal van het product gevraagd dat kon worden onderzocht. Bij de invoervergunning werd een attest van accreditatie toegevoegd. De analyseresultaten stemden overeen met de voorwaarden uit het contract tussen de firma Vimex en de firma Appogey.

De Mestbank heeft op 15 oktober 2002 contact opgenomen met de Russische ambassade. Die heeft doorverwezen naar de Handelsvertegenwoordiging van de Federatie van Rusland. De Handelsvertegenwoordiging werd gecontacteerd. Voor de verificatie van de invoerformulieren werd doorverwezen naar een veearts die betrokken was bij het leveren van invoercertificaten voor dierlijke producten in Rusland. Hij werd enige dagen later gecontacteerd en er werd afgesproken om de invoervergunning ter verificatie door te faxen. Op 31 oktober gebeurde dat ook en in november werd mondeling bevestigd dat de invoervergunning in orde was en voldeed voor invoer naar Rusland. De Mestbank vroeg daarvan een schriftelijke bevestiging. In december bevestigde de Handelsvertegenwoordiging van Rusland dat het document een effectieve toestemming betrof. Het document was in het Russische opgesteld en moest worden vertaald. Er werd me bevestigd dat het echt om een invoercertificaat van de Russische overheid ging.

Op 23 december 2002 werd de toelating gegeven om de dikke fractie te stockeren in de haven van Oostende. De havenautoriteiten verklaarden zich akkoord met de tijdelijke opslag en de Mestbank aanvaardde dat de kaai als verzamelpunt zou dienen voor de dikke fractie. Op 13 januari 2003 vond in Oostende een vergadering plaats tussen de bevoegde controlerende instanties. Dat waren de havenkapitein, de scheepvaartpolitie, de douane en de Mestbank. Er werden afspraken gemaakt met betrekking tot de te volgen procedure.

Op 14 januari 2003 is er contact opgenomen met het ministerie van Landbouw, afdeling Plantenkwaliteit en -bescherming, met betrekking tot het afleveren van fyto-sanitaire attesten. Afspraken werden gemaakt om de attesten voor het laden van het schip af te leveren. Er werden ook procedures afgesproken voor de aanvoertijden en de tijden van aankomst. Ik zal u deze informatie bezorgen.

Tussen 17 en 20 januari werden alle nodige analyseresultaten afgeleverd. Daaruit bleek dat de mest afkomstig was van landbouwbedrijven, waar geen ziektes aanwezig waren. Er waren ook elementen aanwezig die de kwaliteit van het product garandeerden. Op 21 en 22 januari werd de dikke fractie naar de haven van Oostende aangevoerd.

Op 25 januari kwam het schip Nona in de haven van Oostende aan. Het fyto-sanitair attest werd door het ministerie van Landbouw afgeleverd. Nadien werd het schip geladen en is het vertrokken.

Wat de screening van de dikke fractie betreft, werden 15 representatieve stalen genomen door erkende staalnemers. De stalen werden op 15 verschillende locaties genomen en geanalyseerd door labs die zijn erkend door de Vlaamse overheid. De stalen werden genomen en geanalyseerd vóór de aanvoer naar de haven plaatsvond. De resultaten werden vóór de aanvoer naar de haven naar de Mestbank verstuurd en waren conform de contractuele voorwaarden en het attest in bijlage bij de invoervergunning.

De mest werd in 79 vrachten aangevoerd. Van alle vrachten werd aan de losplaats in de haven door de aanwezige controleurs van de Mestbank een staal genomen. Van de 79 stalen werden 11 at random gekozen stalen, afkomstig van 11 verschillende locaties, op de landbouwkundige vereisten onderzocht. De resultaten lagen op 13 februari bij de Mestbank ter beschikking. Hieruit bleek eveneens de conformiteit van de aangevoerde mest.

Dua

De mest werd ook gescreend op vlak van mestvreemde stoffen, zoals zware metalen. Er werden 2 representatieve stalen genomen door erkende staalnemers op 2 verschillende locaties, en die stalen werden geanalyseerd door erkende labs. De resultaten werden voor de aanvoer naar de haven naar de Mestbank verstuurd en waren conform de contractuele voorwaarden en het attest in bijlage bij de invoervergunning.

Van de 79 vrachten werden 79 stalen genomen en werden 11 at random gekozen stalen – weliswaar afkomstig van 11 verschillende locaties – eveneens onderzocht op de aanwezigheid van zware metalen. De resultaten hiervan waren bij de Mestbank op 13 februari ter beschikking. Hieruit bleek eveneens de conformiteit van de aangevoerde mest.

Voor de fytosanitaire screening werden 15 representatieve stalen genomen door erkende staalnemers op 15 verschillende locaties en geanalyseerd door erkende labs. De resultaten waren conform de voorwaarden zoals bepaald in de invoervergunning. Op basis van deze resultaten hebben de bevoegde diensten van het ministerie van Landbouw het fytosanitair attest afgeleverd.

Er werden in het invoercontract geen voorwaarden gesteld met betrekking tot andere sanitaire eisen dan de voorafgaande. Toch heeft de Mestbank geoordeeld dat een aantal garanties belangrijk waren. Van alle 25 bedrijven werd voor de aanvoer van de mest het statuut aangevraagd waaruit moest blijken dat de bedrijven vrij zijn van de ziekte van Aujeszky. Vlaanderen is eveneens vrij van besmettelijke dierziekten. In die zin was er een garantie dat het ging om gezonde bedrijven.

Van de 79 stalen, genomen van de 79 vrachten, werd een mengstaal gemaakt en voor onderzoek naar eventuele aanwezigheid van een aantal standaardpathogenen naar het lab opgestuurd. Hiervan is nog maar een gedeeltelijke uitslag ter beschikking. Het mengstaal blijkt wel al vrij van salmonella's. Dat is het belangrijkste referentieorganisme.

Ik kan bevestigen dat de Mestbank al het mogelijke heeft gedaan alvorens toestemming voor het transport is gegeven. De Mestbank is veel verder gegaan dan noodzakelijk was volgens de afgeleverde invoervergunning. Van zodra de Russische autoriteiten ons op de hoogte stellen van wat er nog moet worden bijgevoegd, kan de procedure opnieuw worden bekeken en eventueel aangepast.

Op vrijdag 7 maart zijn via mail de bijkomende veterinaire voorwaarden op het kabinet van minister Neyts aangekomen.

Toen ik op de hoogte was gebracht van de problemen met betrekking tot deze levering, is er overleg gepleegd tussen mijn kabinet en het kabinet van minister Neyts. Zij is immers het federale aanspreekpunt voor Landbouw, en Buitenlandse Handel is eveneens een van haar bevoegdheden. Er werd afgesproken om op twee manieren te werken om zo te weten te komen waarom de vracht werd geweigerd.

Aan de Belgische ambassade in Rusland werd gevraagd om met de bevoegde autoriteiten contact op te nemen en duidelijkheid te vragen over de redenen voor het verbod en na te gaan welke extra voorwaarden worden gesteld. De vraag werd reeds schriftelijk gesteld. Ook de Russische ambassade in België werd hierover gecontacteerd. Er is een gesprek gevoerd tussen het hoofd van de economische handelsdienst van de Russische ambassade, mevrouw Bandura, en mijzelf. Dat gesprek heeft op vrijdag 21 februari plaatsgevonden.

Naast het overlopen van de gevolgde weg, werden dezelfde vragen over de weigering en de voorwaarden die nog moeten worden vervuld aan de Russische delegatie gesteld. Mevrouw Bandura verzekerde ons van haar medewerking en zou de vragen eveneens schriftelijk overmaken aan de bevoegde autoriteiten in Rusland.

Op dinsdag 25 februari heeft er eveneens een gesprek plaats gevonden tussen de Russische ambassadeur, de heer Kislyak, mevrouw Bandura en minister Neyts. De Russische ambassadeur verzekerde zijn medewerking en zou de zaak zo snel mogelijk aankaarten bij de bevoegde Russische autoriteiten.

Vermits op vrijdag 7 maart de bijkomende voorwaarden door de Russische autoriteiten werden gemaild, probeer ik nu in samenwerking met minister Neyts het probleem op te lossen. Wij zullen uiteraard het nodige respect opbrengen voor de verschillende wetgevingen. Op dat moment zal ook het federaal Voedselagentschap bij de zaak worden betrokken. Ik blijf het dossier alleszins op de voet opvolgen.

Er bestaan verwerkingsinitiatieven die bereid zijn om de mest die nu in de haven van Oostende is gestockeerd, te verwerken. Het Federaal Voedselagentschap moet daar nog de toestemming voor geven. Het gaat om compostering voor verdere

Dua

toepassing. Ik reken op het fiat van het Federaal Voedselagentschap binnen een periode van 45 dagen.

Ik hoor wel wat tegenstrijdige signalen. Aan de ene kant kan men gerust stellen dat wij een nutriëntenoverschot hebben en is export naar gebieden waar er tekort heerst dan een goede zaak. We kunnen ons wel de vraag stellen of een halfafgewerkt product de beste oplossing is. Het enthousiasme om hier aan mestverwerking te doen, is door het verhaal over het transport naar Rusland wel wat afgekoeld.

Anderzijds is de prijs van het transport bijna even hoog. Ik vind de meest duurzame oplossing nog altijd mestverwerking. Op die manier krijgen we mestverwerkingsproducten die zonder problemen kunnen worden geëxporteerd. Er zijn echter privé-initiatieven, en ik kan me daar uiteraard niet tegen verzetten. Daarmee heb ik op de meeste vragen een antwoord gegeven.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Mevrouw de minister, mijn indruk is anders. Voor mij blijven er heel veel vragen bestaan. U hebt een goed overzicht gegeven van de voorafgaande behandeling, maar zeer weinig gezegd over de toekomst. Ik voel met mijn advocatenelbogen aan dat hier juridische acties van komen. Er is spanning tussen de spelers op het veld, maar ook met de ministeries.

U geeft een uiteenzetting over een perfecte afhandeling door de Vlaamse administratie. Ik lees echter een zin in De Morgen van 11 maart : 'Ook bij het vertrek naar Rusland waren er geen attesten van het FAVV. De controleurs boden spontaan hun diensten aan, maar ze werden niet ingeschakeld. De zaak is duidelijk gebrekkig afgehandeld'. Als dit in een krant staat, kunt u niet verwachten dat de benadeelden daar geen gebruik van zullen maken.

Alle acties die mestverwerking op het oog hebben, moeten evenwaardig worden behandeld. Er ontstaat een win-winsituatie : wij voeren gezonde producten uit naar landen die ze kunnen gebruiken om hun gronden te bewerken. Wat is daar verkeerd aan ? Er wordt toch een aankoopprijs betaald voor het product. Dat zit niet in uw plaatje. De Vlaamse boer betaalt 30 euro, meer niet. De rest wordt afgehandeld door het agentschap, door VEVA, de vervoerder, de verkoper, enzovoort.

Buitenlandse handel is een Vlaamse bevoegdheid. Minister Neyts is het aanspreekpunt binnen de Europese context. Ik vind niet dat ze voor de rest van de wereld altijd moet worden ingeschakeld om bepaalde initiatieven te nemen. Dat is een totale uitholling van onze bevoegdheid. Het verheugt me dat u zelf contacten met de ambassade hebt gehad. In de FET van 26 februari las ik : 'Annemie Neyts nam gisteren contact op met de Russische ambassadeur in België. Uit hun gesprek bleek dat een certificaat ontbrak waarin staat dat de mest van gezonde dieren afkomstig is'.

Dat is een lapidaire bewering. Uit uw verhaal blijkt dat dit ten overvloede is geattesteerd. Dit is bijna kwade wil. Ik vraag dat u minister Neyts daarover aanspreekt. Met het verspreiden van dit soort geruchten wordt ons imago bedreigd en lopen we schade op.

Er wordt nu geprobeerd de attesten te verzamelen om de mest alsnog te exporteren. Daar moeten blijvend kansen aan worden gegeven.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben ervan overtuigd dat u met dit dossier bezig bent. Ik betreurt dat dit project is gesneuveld. Dit kan een beslag leggen op de verdere afwikkeling van nieuwe mestverwerkingsinitiatieven.

Mevrouw Vertriest, u zegt dat export van mest moeilijk is omdat het een levende fractie is. Dat is geen argument. Dieren leven ook en worden ook geëxporteerd. Als dit project was geslaagd, dan was dit een goede zaak geweest. Ik hoor u ook graag bezig over het driesporenbeleid : minder vee, minder vee, minder vee. Dat resulteert uiteindelijk in geen vee meer en dan moeten we dieren invoeren. Of dat een goede zaak is, is nog maar de vraag.

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Ik heb aandachtig geluisterd naar het betoog van de minister. Ze verdedigt terecht haar diensten. Anderzijds werden ons op 7 maart 'de nadere voorwaarden' gemaaild. Er waren dus voorwaarden gesteld die we niet kenden. Werd zorgvuldig genoeg omgesprongen met het dossier ? Wie zal opdraaien voor de kosten ? Komt er nog meer 'mesttoerisme' ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Er moet toestemming zijn van de Russische autoriteiten op basis van de garanties die we geven. De Russische ambassade heeft ons bevestigd dat de overheid toestemming gaf voor het transport. Achteraf is gebleken dat de Russische veterinaire dienst ook zijn zegen moest geven. Dat kunnen we niet weten als de ambassade laat weten dat alles in orde is.

Het is ook de eerste keer dat dergelijk transport wordt georganiseerd. Dat wil niets zeggen over de toekomst. Er gebeuren bijkomende inspanningen om het transport alsnog te doen slagen. De overheid moet enkel de nodige attesten afleveren. Het Federaal Agentschap is daarmee bezig voor het document dat ontbrak. Ik wil geen oordeel uitspreken over deze transporten, maar het blijft wel een risicovolle onderneming. Het is beter dat de problemen zich met de eerste boot voordoen. Als alle problemen daarmee zijn opgelost, kan de privé-organisatie beslissen om nog meer exporten te doen. Ik doe geen voorspellingen over de toekomst.

De voorzitter : De landbouwbedrijven moeten nog investeren in scheiding van de dikke en dunne fractie. Als de landbouwers die investeringen hadden gedaan en het was dan fout gelopen, dan was dat een veel ergere zaak geweest.

Minister Vera Dua : Het is beter dat de problemen zich op voorhand voordoen dan achteraf.

De voorzitter : Het blijft spijtig.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over werken van Aquafin en de biolandbouw

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over werken van Aquafin en de biolandbouw.

Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het probleem dat ik hier aanbreng, geldt niet alleen voor de biolandbouw. Ook voor andere landbouwers is de zaak niet onbelangrijk.

Voor de aanleg van collectoren sluit Aquafin een overeenkomst af met de landbouwers. Er wordt hen verzekerd dat het getroffen perceel in de oorspronkelijke staat zal worden gebracht. De elementen die daarbij worden aangehaald, hebben echter vooral betrekking op de vorm van het perceel en van de grond. Er staat niets in over de kwaliteit ervan. We weten dat die bepalend is voor de productie van de landbouw. Dit leidt soms tot problemen omdat grond van verschillende percelen door elkaar gehaspeld wordt.

Als gronden van niet-biologische teelt worden vermengd met gronden die daar wel voor zijn bestemd, is er een probleem. Sporen van pesticiden komen dan in de grond van de biolandbouw terecht. De betrokken landbouwer kan hierdoor zijn label verliezen.

Mevrouw de minister, kunt u er bij Aquafin op aandringen om die vermenging van gronden te vermijden ? Wat gebeurt er als een bioboer zijn label verliest door de grondwerken van Aquafin ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mevrouw Vertriest, we hebben uw vraag doorgespeeld aan Aquafin. Aquafin neemt diverse voorzorgen om te voorkomen dat er vermenging van gronden kan plaatsvinden. Zo zijn in de specifieke aanvullingen op het standaardbestek van Aquafin voor de aanleg van riolen een aantal bepalingen terug te vinden. Daarin staat dat : 'De afgegraven teelaarde en de dieper gelegen uitgegraven gronden zijn verplichtend binnen de voorziene werkzone op het perceel zelf gescheiden te stapelen. De afvoer van teelaarde en de daaronder gelegen eerste meter uitgraving van elk der percelen is niet toegelaten.'

Dergelijke bepalingen moeten voorkomen dat verschillende grondsoorten met elkaar worden vermengd, maar ook dat grond van gecontroleerd biologische percelen met niet-biogrond zou worden vermengd. Ondanks deze voorzorgsmaatregelen is het niet uit te sluiten dat op de perceelgrens – zij het ook enkel daar – een minieme hoeveelheid teelaarde van het ene perceel op het andere terecht komt. Dit kan zich voordoen doordat bijvoorbeeld aan de rupsbanden van een machine enige aarde kleeft. Van een echte vermenging zou er evenwel geen sprake mogen zijn.

Daarnaast voorziet hetzelfde standaardbestek in volgende bepalingen : 'De aannemer herstelt (...) de werkzones (...) in hun oorspronkelijke staat en dit tot algehele voldoening van de betrokken eige-

Dua

naars, huurders en/of gebruikers.' Wanneer een bodemanalyse noodzakelijk is om te bewijzen dat de gronden nog steeds geschikt zijn voor de biologische teelt, moeten de onkosten voor deze analyses door Aquafin worden gedragen. Dit betekent dat bij het bepalen van de vergoeding voor het vestigen van de erfdiensbaarheid en de ondergrondse onteigening rekening zal worden gehouden met de meerkost voor de oorspronkelijke eigenaar.

Indien de vooropgestelde procedures worden gevolgd, kan in normale omstandigheden de bioboer zijn label niet verliezen. Als er zich evenwel problemen voordoen, dan wordt de verantwoordelijkheid van Aquafin niet uitgesloten. Er wordt integendeel zelfs uitdrukkelijk naar diverse schaderegelingen verwezen bij het ondertekenen van een overeenkomst. Dit betekent dat bij ondertekening van de documenten de betrokkenen al zijn rechten ten aanzien van Aquafin kan doen gelden. Wanneer zich een schadegeval zou voordoen, zijn dan ook de gemeenrechtelijke aansprakelijkheidsregels van kracht. Bij schade, fout of nalatigheid moet een oorzakelijk verband worden aangetoond met de werken van Aquafin. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren door een onafhankelijk expert. Zijn deze bewijzen geleverd, dan zal de geleden schade door Aquafin ook werkelijk betaald worden.

Indien dit toch zou voorkomen, dan is het mogelijk dat de percelen in kwestie opnieuw in omschakeling moeten of dat de omschakelingsperiode wordt verlengd. Voor de boer betekent dit in elk geval dat hij minder opbrengsten zal ontvangen, omdat hij zijn productie niet als biologisch op de markt kan brengen en dus geen meeropbrengsten genereert.

Ik zal door de cel Biologische Landbouw laten onderzoeken of het zinvol is door VOLT landbouwbarema's te laten berekenen voor inkomsten uit biologische productie. Het is sowieso goed dat dat wordt berekend voor eventuele betwistingen. Deze barema's zouden een basis kunnen vormen om een schadevergoeding van Aquafin te eisen. Ook in andere dossiers, bijvoorbeeld onteigeningen, kan het

zeer nuttig zijn om over deze gegevens te beschikken.

Een ander gevolg voor de biologische landbouwer is dat de premies die de boer ontvangt voor de biologische productie worden stopgezet of zelfs teruggevorderd. Voor terugvordering wordt een uitzondering gemaakt in door mij erkende gevallen van overmacht. Wanneer een perceel gedeclasseerd wordt door vermenging van grond als gevolg van werken van Aquafin, zal ik dit erkennen als een geval van overmacht en zullen geen sancties worden opgelegd aan de landbouwer. Wanneer een perceel door deze omstandigheden opnieuw de volledige omschakelingsperiode moet doorlopen, zal de landbouwer voor dat perceel ook opnieuw recht hebben op de hoogste premieklasse.

Mevrouw Vertriest, als u spreekt over een concreet geval, kunt u mij dat best vertellen. Ik kan me echter niet voorstellen dat zich zoiets voordoet, als de procedure wordt gevolgd. Uw vraag kan wel nuttig zijn, omdat bij Aquafin op die manier de aandacht wordt gevestigd op de mogelijke problemen. Zo gaan ze misschien nog zorgvuldiger tewerk.

De voorzitter : Er is toch geen aanvoer van grond, alleen afvoer ?

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik heb het hier wel degelijk over een concreet geval, een gecompliceerde situatie waardoor er wel grondvermenging is geweest.

Ik denk dat het ook belangrijk is dat landbouwers aan Aquafin kunnen vragen om een bodemonderzoek te doen. Dat staat namelijk niet in de voorwaarden. Daarom bestaat er ongerustheid, misschien ten onrechte. Ik denk dat het belangrijk is dat de landbouwer weet welke wegen hij kan bewandelen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.31 uur.*
